

CULTURA POPORULUI

Luminează-te și vei fi! -- Voeste și vei putea!
C. A. Rosetti

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVITĂ. REDACȚIA: CALEA DOROBANȚILOR No. 10. Cluj, Duminecă, 25 Nov. 1923. ADMINISTRAȚIA: CALEA DOROBANȚILOR 10. ANUL III. NRUL 35. APARE ÎN FICARE DUMINECĂ. TELEFON No. 15-75. TELEFON No. 15-22.

PĂDUREA DE LA BAZOȘ

Poate fi vorba de o pădure într-o foaie culturală?

Credem că da. O pădure poate fi și ea semn de cultură și chiar de mare cultură. Când vezi în țările mediteraneie pădurici de măslini, de portocali sau lămâi și deauri împodobite cu viță de vie, smochini și alte plante, aduse toate abia de câteva mii de ani în locurile acestea, îți dai seama că a trebuit multă muncă omenească și un grad deosebit de cultură, pentru ca să ajungă la decolul de azi. Americanii din St.-Unitate au înțeles de mult sensul unei astfel de munci omenești. Iată de ce, ei au trimis oameni pricepuți să dea ocol pădurii și să aleagă din toate țările acele ierbururi sau pomi, cari s'ar potrivea mai mult cu fiecare colț de pământ din țara lor.

O astfel de operă a încercat cineva și pe pământul nostru. Am avut bucuria să văd la Bazoș (aproape de Timișoara) o pădure, cum nu-ți închipuiai să se afle între hotarele României și cum nu există în multe țări. Un iubitor de copaci — evident un om de cultură — a avut ideea să cheme pe moșia sa o sumedenie de copaci din toate țările care au oarecare asemănare cu clima noastră. Din China până în St.-Unitate și în Canada, s'au adunat aci o sumă de oasepci care bucură ochiul, întrucât ca un tablou frumos. Să vedeți la un loc ruiele din așezări țării ale stejarilor noștri, ale nucilor, ale alunilor, brazilor, popilor și a întregului popor de copaci! Magnoliile care în București pier în timpul iernii, dacă le-ai lăsa afară, aci ierneză în aer liber adică stăi arbori de pădure, că ori și ce copac al țării. Iți poată dea orice seama că însemnarea să aduci în țara ta copaci care să aibă temă potrivită pentru cultare sau cultare industriale, ori pomi care să dea rod mai târziu sau mai repede, după cum cere nevoia satului de munte, de deal sau de șes.

E vădit lucru, că iubitorul de copaci, dendrologul, care și-a cheltuit punga, să întocmească în apropierea Begheului o astfel de pădure de încercare, n'a fost un om de cei cari se găsesc pe toate cărările, după cum nici opera lui nu se găsește ori și unde.

Nu l'am văzut. Nu știu aproape nimic despre viața sa. Fapta însă vorbește dela sine și m'am simțit dator, ca om de pădure care mă uit cu drag la copaci, să atrag luarea aminte asupra unui lucru dureros: grădina de acclimatiaje dela Bazoș e acum aproape părăsită și aud că o chiar pe cale de desființare.

Ruinarea ei ar fi, fără îndoială, o faptă anticulturală. După cum e o cinste pentru noi să vină cineva de peste țări și de peste mări, să vadă un institut de speleologie, cum este al profesorului Racoviță din Cluj, tot astfel este o cinste culturală (nu mai vorbesc de cea economică), să dureze laudabilă încercarea a depredologului care își luase sarcina de a cultiva de pe toată fața pământului arborei cei mai interesanți pentru clima pământului nostru.

Universitatea din Cluj, ca cea mai apropiată, poate că are, un sfat de dat. În orice caz, pentru călătorul neprivat, pădurea dela Bazoș este un document de reală muncă culturală. Și, după cum cultare muzeu — să zicăm al lui Krunkthal sau altul — este o laudă nu numai pentru cel care l'a întocmit, ci și pentru statul care l'ar ajuta să ființeze mai departe, tot astfel mi se pare o datorie culturală, să facem tot ce este cu putință, ca încercarea atât de frumoasă dela Bazoș, să și dea toate roadele ei spre binele pământului nostru.

S. MEHEDIȚI.
Profesor la Universitatea din București.

Menirea efeme a muzicii este să stingă urile, să potolească patinele și să apropie inimile într-o caldă fraternitate, așa precum antichitatea creând mitul lui Orfeu.

George Enescu
Cluj - Noembrie 1923

CREDINȚE RELIGIOASE

În Basarabia, mai mult ca ori undă, se găsește o mulțime de secte religioase, cari practică credințele pentru nestăpânite de nici o autoritate.

Acastă aglomerare de secte, se datorează faptului că în Basarabia sunt o mulțime de naționalități, cari au venit aci fie prin emigrare, fie prin colonizare. Astfel se găsește: români, bulgari, germani, evrei, țigari, ruși, găgăuzi, lituanii, ucrainenii, moldovenii, lipovenii, armenii, grecii, francezii, tătarii, ș. a.

Era deei și fetele, ca din conglomerația acestor naționalități și credințe și se nască diferite secte, cari practică credințe religioase cu un caracter fantastic, pe care imaginația cea mai bogată în imagini le-a putut plămăși vreodată.

Voi încerca să văz aici pe cât învațăm din credințele și din practicile acestor credințe religioase care pândesc sufletul celui ce cade în erezie.

1. *Secta albă sau a șopilor* (scopiților) a intrat în credința ei de-a căci ea este cea mai capătă împărțită a credințelor. Secții uita că sunt în contra celui mai sublim principiu divin, care îndăduiește omului să se producă în timp și în inconștiență lor, prepară terenul pentru distrugerea unei părți din omenești. În naivitatea ei religioasă — produsă și ignoranței omenești — secta albă subînțelege credința adevărată și o distruge cu idei subversive. Nu e de ajuns a deveni inocent prin castrare. Trebuie adăa adăaer înțeles și dreptă, adăa judecată rece și nepărtinitoare, trebuie să deschizi larg sufletul pentru a primi să sărăcuțiești în el sublimul adevărat al dreptății divine — și atunci vei fi inocent.

Nu prin castrare se obține adevărul divin. Desăltel adepii acestei credințe, care în vorbesc desălt de clar, căci li vom vedea mai pe toți nenorociți și trădători.

Sute de convertiți, ademeniți de răufăcătorii ai acestei religii ignoranțe, primesc credința și în rădăcirea lor, care e mai grea ca cea dinăun, după cum spune psalmistul, și pre-gătesc strășni vișii lor în chinuri, bielnțele cu credința că au perit greșit spre altă lume.

2. *Secta celor șase* a această lămură se găsește prea târziu în creșterea ei și are o înțelegere deosebită.

Stăruința celui convertit e de un prozaimism grozav, rădăc cel mai mult mor în spitale, sau pe drumuri.

Acastă credință este răspândită de niște ființe misterioase, cari își schimonosesc trupul și țara, și pătrund în casele oamenilor pașnici, unde aduc înșina nenorocirii, care nu întârzie să vie apoi cu tot neamul ei de curtezanerie cari năpădesc ca niște buruieni otrăvitoare sufletul celui rădăc și astfel dintr-un suflet imaculat, pregătesc un iad, care să prăbușește apoi în groapa mizeriei.

Printre secții și răspândită o carte intitulată „Inocența Porumbiței” care tratează despre această credință barbară.

Credința băntuie mai mult printre lipovenii, malo-ruși, lituanii, etc.

3. *Secta inocenștii* care poartă numele după plămăntorul ei, călugărul Inocenție, un fanatic, care în rădăcirea lui s'a crezut inspirat unei idei divine, (O) naivii și incușii, de abia au ieșit din cadrul unei vieți obișnuite, și și-au închipuit că sunt inspirați ai adevăraților profeți ai dreptei credințe!) au introdus în credința lor ideea „sublimă” că dacă te despo de bunurile și averile tale materiale, vei căpăta pe cele morale și vei fi fericit.

Nu vreau să discut faptul că e goștii în prea mult la partea materială, zicând că astfel se poate căpăta și partea morală. Acastă credință poate trona cu succes în calea științei și a mării. Dar toșii nu pot să ignoreze ideea, că pentru a trăi o viață obișnuită — cum este aceasta a țărânului — ar trebui să nu strângi nimic pentru a putea trăi.

Cine își da seama cu cât de puțin poate trăi un om obișnuit, îni va da dreptate.

Dar când vine ignoranța și rădăcirea, atunci omul își pierde capul și se deposedează și de puținul ce-l are,

Cu ce ne e de folos învățătura

Cea mai mare datorie pentru noi față de neamul nostru este silința necetată de a ridica pe toți cei mai mici și neajutorți până acolo unde putem. În orice caz ei să ajungă a-și dea seama că, fără de această înălțare obștească, munca tuturor n'are să dea roade așteptate. Acastă răspândire cât mai întinsă a ajutorului sufletesc, de care vorbim, este munca de ridicare a poporului prin cultură. Căci cultura înseamnă tocmai priceperea rosturilor noastre ca popor.

Nu este de ajuns pentru noi românii să trăim de azi pe mâine, ci trebuie să ne gândim la viitorul țării noastre. Așa fac locuitorii alor țări cu mult mai mici de cât noi, cum sunt de pildă Suedia și Elveția, unde oamenii mai toți sunt știutori de carte și nici 5 la sută nu sunt neștiutori. Pe când la noi știu că și peste 70 la sută nu știu să citească și mai puțin să scrie. De aceea însă acele țări atât de mici, de care vorbim — sunt înaintea noastră în ce privește cultura. Acolo fiecare om își vede cu multă grijă de treburile lui și și da seama de ce are de făcut, pentru că fie mai de folos și lui și semenilor lui. El nu merge cu nimic la înălțare și între toate fațele lui are un șir și o legătură.

Dar este și ceva mai mult. Rădăcirea această bine-cumpănată are pentru oamenii din țările acestea o urmărire din cele mai însemnate. Acolo toți oamenii și plugarii mai ales au învățat un lucru, pe care ai noștri nu știu de loc sau prea puțin. Lucrul acesta este încredințarea că puterea de producere sau de făptuire a omului atârnă mai mult dela muncă omenească decât dela pământ și alfe împrejuri ale vremii. Ei știu mai ales cum să muncască, pentru că pământul și mai neroditor să-l dea cât le trebuie, și să ajute și la înmărgățirea țării lor. Căci o țară este bogată, când fiecare din locuitorii ei este înmărgățit din ce are și trăiește bine împreună cu semenii. Atunci toți locuitorii sunt bogăți și nu este altă bogăție mai mare decât mulțumirea traiului și a sufletului. Iar bogăția unei țări se face din bogăția fiilor ei.

De unde vine însă toate acestea în țările mai înaintate? Ele vin de-acolo că știința de carte și învățătura sunt foarte răspândite și ajung până la cei mai de jos. Toți se folosesc de soadele învățăturii și pun mare preț pe ea. Pentru ei știința de carte nu este numai ca la noi o haină de sărbătoare sau o unealtă, pe care o folosim la o mare nevoie. Ci e și un drag din carte și din cărți toată lumina, de care au nevoie pe căile vieții. De aceea ei sunt mai înaintați decât noi. Toată înaintarea lor însă n'ar fi venit, dacă ei nu s'ar fi ajutat unii pe alții în călătoria, ceea ce este folositor omului în viață, răspândind în gâstea de învățătura în mijlocul poporului. — Iată ce trebuie să facem și noi din răspărtii care mai repede și cât mai cu spor. Cei știutori înșiși să se ajute pe cei neștiutori.

C. SUDEȚANU, profesor

BASARABIA

Între provinciile țării noastre Basarabia prezintă un aspect cu totul aparte.

Pe când Ardealul, Muntenia și Moldova au fost în continuare relații cu țările apusului, cu obiceiurile de viață, cu manifestările culturale și cu tot ce mintea omenească avea mai ales în aceste țări, identificându-se în unele puncte și conturând cu precizie ceace era pur al răsării, — Basarabia a rămas sub ce o sută de ani ai robiei numai cu ceea ce i-se dădea dela Petrograd și Petrogradul ei însuși; o tragedie de se petrece între răsăriți în decadență înforși de prin centrele mari, cum mărlu viermănos al unei vieți ce nu se potrivea firii lor și între sălbaticii stepleror, navalii aici cu dorul nempăcat de a găsi fericirea. — Petrogradul nu putea să dea Basarabiei decât resturi din spiritul înălțat al acestor vișii de cumpănă.

Dar nici aceste resturi, măcar nu ajungeau în Basarabia pretutindeni, ci numai prin târgurile mai însemnate, aduse și pe aici de toată pleava de oameni răi, cari făcând vre-o ispravă, fugeau pe lângă grăniți ca să se pue la adăpost de pedeapsă și în cazuri grave să poată fugi peste hotăr.

Iar satele, atât cele cu populația românească precum și cele cu populația rusească, au trăit alimentate numai de propriul lor spirit adeseori neguros și rădăc până la mila.

Nici o carte, nici o școală, nici un învăț de îndumărit de nicăieri. Numai crucea de lemn dela fântână, la care înghințiau și se rugau lui Dumnezeu, ori biserica unde vre-un călugăr îngăima-muscălește rânduri din psalme.

Afar! — iar restul întineriei, întinerie peste tot.

Și auzeau ei desigur că dincoace de Prut sunt frați de ai lor, cari trăiesc liberi într-o țară frumoasă și bogată, dar nu primeau dela ei nici o

oameni ruși de patria lor; când însă, acești domni continuă a îngrămădi în școlile primare și secundare pe toți foștii ofițeri fugari din armatele lui Wranghel și Denichin, existente duioase cu diplome false și alți profesori veniți mai eri alăitieri de peștre Nistru din liceele sovietice (efectele educației se văd: lașourile cu chipul Majestăților lor regale și ale eroilor naționali din sălile liceului de stat sunt cu ochii școșii); când paralel cu aceasta s'a pornit o acțiune de isgonire dela liceul din Tighina a tuturor profesorilor români inclusiv profesorii moldoveni cu sentimente carate, aceste subminiști a intereselor noastre superioare au avut darul de a fătura toată suflarea cinștă românească fără deosebire de partid sau regiune, și în forma unui protest publicat în „Universul” au înfierat după cum se cuvine această acțiune criminală.

Ca răspuns la acest protest „Ilicic” prin foaia lor rusească locală „Tighinșchi histok” scrisă de călvi-v scribi din Odessa retrăgiați în mod clandestin de peștre Nistru sub titlul „Neruşinatilor” numesc pe românii „venetici”, vânătorii de miță, spuma lividă aruncată la mal de valurile mării acestei vieți, de nu-ți vine să mai crezi că te afli în țara care se numește România.

Dar nu e bine fără rău; și aici un rău fără o parte bună: „Ingenieria” politică a „Ilicicilor” basarabeni cu doi bani în trei pungi, a dat greș. Străns cu ușa Ilicicului a trebuit să și dea cărțile pe față. Și atunci codița lui rusească a eșit la iveală.

Ca și dacă disprețul și ura contra românilor veniți din alte părți „Ilicic” cauza să le explice prin venirea în provincie a unor funcționari, cari nu au fost la înălțimea misiunii lor, acțiunea pornită de dănișii contra intereselor vitale ale moldovenilor autohtoni însă, nu se poate explica altfel decât prin rolul odios ce și l'au luat de a fi unelte de împilare ale dusmanului de ieri. Suntem la desno-dământul unei tragi-comedii politice care s'a jucat cu multă abilitate ani de-a rândul în Basarabia.

DUMITRU GAZAGU, avocat Președintele Societății Culturale „Împăratul Traian” din Tighina

Factorii importanți în cultura poporului dela țară

Sunt mai mulți factori culturali, cari vin în contact direct cu poporul, și cari li pot fi totdeauna de mare folos. Începem mai întâi cu preotul satului. Și avem în vedere religia subiectivă a poporului, adică modelul său pentru viața, conștiința, conștiința conform dispozițiilor și obiectivelor în diferite situații ale vieții: cum această religie îi cuprinde sufletul și îi conduce cugetul și faptele sale. Dar o constatare dureroasă faomă chiar dela început, religia nu mai este primitivă. Iar în curășia ei primitivă. Multe obiceiuri contrare dogmelor religioase creștine s'au creat din neînțelegerea aceluia ce aveau datorie de a nu lăsa să pătrundă în ea curăș, în sufletul poporului.

Țărânul nu pricepe ceremonialul și serviciul liturgic; el nu știe pentru ce se apăsă lumânările în cultare iconă; nu înțeleg de ce face mătăniiile și rugămintele ce le rostește masinalicește, dacă le mai rostește! Și chiar dacă știe „Tatăl nostru”, el nu pricepe cuprinsul lui. Tine zilele de post fără a ști de ce; tot asemenea și sărbătorile, ba și-a mai ordă și altele fără niciun rost, ca Cirovii, Marini, Rapetii, Filii, Foca, și toate acestea cu obiceiurile lor diferite. Credința în laururile sfinte degenează în superstiție. Ei cred în leacuri băbești și în farmece, în strigoii, moroi, pricolici, lipitori, iele și în căte altele, mai ales femeile. Și pentru că toate acestea le învață de mii, mintea lor e încătușată și nu pot să scape de aceste superstiții. De aceea se impune profesor, ca un categoric imperativ, de a studia bine poporul, de a avea miță și iubire de popor și de a desădăcina tot ce e rău din sufletul lui! Preoții sunt datori de a lua parte la deslegarea grelei, dar frumoasei probleme de a lumina țărâna mea întâi în partea religioasă; să înfițeze în popor de aproape simț religioz, în iubirea de aproape și în temerea de Dumnezeu, într-o viață cu adevărat creștinească. Și cari sunt mijloacele de a ajunge aci? *Cuvântul sincer* și mai presus de toate *bunul exemplu*. Dar noi n'avem în vedere pe acei preoți lacomi, hrăpăreți, bețivi, slugarnici, galceviți. Nu cu asemenea preoți se poate ridica moralitatea în popor!

Un preot trebuie a fi prietenul, providența vie a tuturor nenorociților, mângăitorul celor înfrințați, apărătorul celor ce n'au niciun sprijin de apărare, sprijinitorul văduilor, părintele orfanilor îndreptătorul vișilor și dezordinilor morale. Viața sa întreagă să nu fie decât un eroic devotament pentru fericirea semenilor săi, iar casa sa să fie o pildă frumoasă pentru toți, vrednică de imitat.

O viață religioasă este prima condiție a unei vieți sănătoase publice. Admițând acest principiu, *Festalozi* în remarcabila sa scriere educativă „Lienhard și Gertruda” face să participe, în primul rând, și biserica la cultura poporului. El cerea dela reprezentanții bisericii să se omenii ai poporului, să cu-

Tragicomedia politică a „Ilicicilor” din Basarabia

O înversumata luptă s'a pornit în orașul nostru Tighina între intelctualitatea românească strâns-unită cu bunii moldoveni de aici și între „Ilicic” politico-sociali aruncați la suferăra de revoluția rusească.

Acastă luptă, neavând nici caracter politic de partid, și nici de regionalism, se da exclusiv în semnal ridicării elementului românesc al provinciei la rolul ce i-se cuvine ca parte a poporului dominant.

Căci „Ilicic” basarabeni, reprezentanți în toate partidele politice, cu tactica lor efimă de ruse-fobi la București și româno-fobi în Basarabia, paralizau, pe cât le sta în putință toate bunele intenții ale guvernelor ce s'au succedat. În ultimii ani, de a scoate elementul moldovenesc de aici din ghiafele-acelei mai negre ignoranțe.

Lupta a izbucnit pe tema internațională de bașii ce trebuia să se facă pe lângă liceul statului din Tighina.

Toată societatea românească îngrăjorată de nelămură înțelegere și moldovenilor la liceu, a cerut ministerului școlilor, crearea unui internat pentru fișii de țărâni moldoveni din județul Tighina, al căror număr la liceu e în creștere.

Întreacă însă, crearea acestui internat ar fi avut drept rezultat pătrunderea unii și mai mare număr de moldoveni la liceu și deci romanizarea efectivă a liceului în dauna minorității și a fiilor de „Ilicic”, cari au înțeles a „rechiziționa” pe seama lor toate școlile secundare din Tighina și această efectivă romanizare ar fi adus de sigur în situație ridicolă pe mulți din profesorii aceluia liceu de stat, cari vorbesc foarte hazliu românește.

Toți „Ilicic” au bătuț drumurile Bucureștilor și în fine internatul nu s'a mai făcut, dar în schimb s'a făcut cu bani statului un internat la școala de fete cu 2 procente române, tocmai fiindcă țărâni români nu și prea dau fetele la școală.

Dacă „Ilicic” basarabeni s'ar fi mulțumit numai cu opoșirea elementelor străne prin priparii, plăși și consilii județene, treacă-meargă, ni-mea n'ar fi spus vre-o vorbă, mai ales când e vorba de pâinea de toate zilele, cari s'ar fi luat din gura unor

Bela Romanii din Jugoslavia

Proclamația unui „Cămin Cultural” în Sân Mihai

Fruntăsa corință românească Sân Mihai, a devenit în ultimii ani un centru cultural românesc cum rar se găsește altul. În tot cuprinsul Banatului jugoslav: știm, că aici s'au înălțat pentru prima oară studenții români din toate părțile Jugoslaviei fiind. Înălțul lor: congres; aici s'au pus bazele „Uniunii Studenților Români din Regatul S. A. S.” organizație, care în scurtă sa activitate are roade din cele mai frumoase. De aici au pornit o seamă de studenți într-un troneu cultural în-vață trecut, care pe de-o parte a distrat publicul pregătosat după ceva românesc, pe de altă parte a strâns un fond din care s'a putut distribui câteva burse celor lipsiți de mijloace.

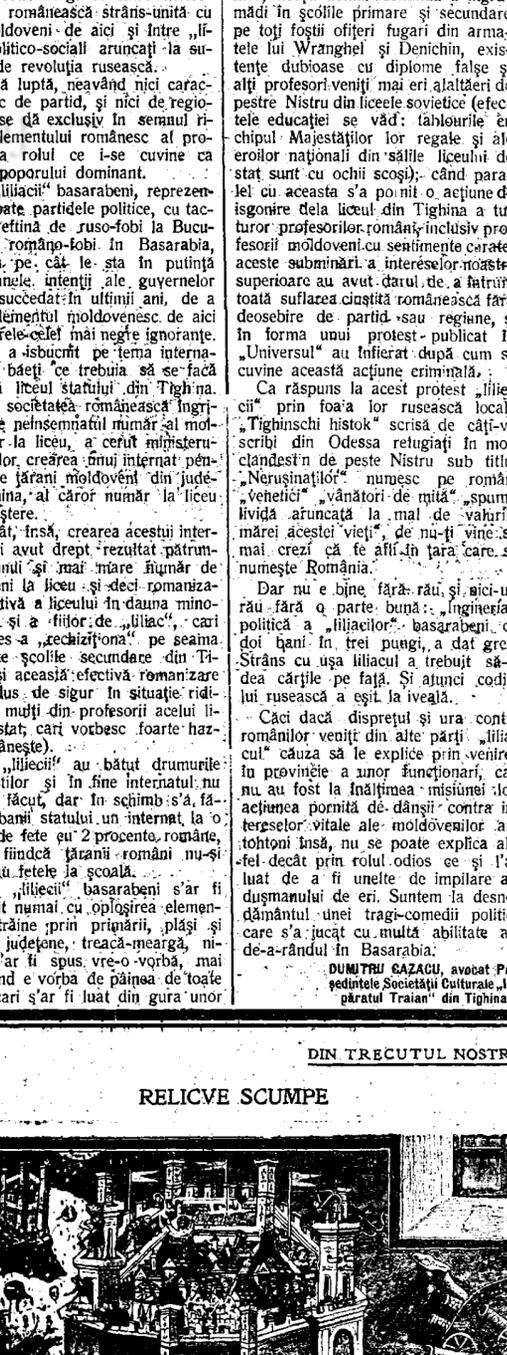
Ac'i s'au înțut o seamă de conferințe frumoase, nu numai din partea studenției din loc, ci și din alte părți. O asemenea conferință a ținut *Dr. Ing. c. St. Ardeleanu*, în ședința din 21 Oct. a. c. combatând alcoolismul. După ce a arătat foloasele cari ar aduce cu sine, reținerea dela alcool atât din punct de vedere igienic, cât și din acel al moralei, a evidențiat totodată și economiile imense cari le-ar putea face fiecare.

Terminând conferința d-șsa, propune adunării, pentru a se putea pune capăt lipsei de local al Reuniunii și pentru înfrumusețarea comunei, să se ia inițiativa imediată cu privire la construirea unui „Cămin Cultural”, dând junea modalităților prielnice pentru ajungerea acestui scop. *Ideea este viu aclamată* și constituindu-se un comitet de 15 membri i-se da însărcinarea de a lua măsuri cu privire la strângerea fondului necesar pentru zidirea acestui locaș de cultură.

Nu se poate trece cu vederea gestul nobil al *făranului M. Todoran* din această comună, care și-a oferit — fără a cere vre-o chirie — una din casele sale Reuniunii, cu scopul de a-i servi de local. Asemenea au dat dovadă de a fi buni români și alți doi membri, cari s'au angajat a face reparațiile necesare noului local al Reuniunii. Ne îmbrucă mult aceste veșii, și ne place a crede, că pilda bună dată de frunțași Sân Mihaiului va fi urmată și de alți buni români de pe frumoasele și bogatele văi ale Torontalului.

S. A.

DIN TRECUTUL NOSTRU

Pictura de pe pârte din biserica din Vatra-Moldovița (Bucovina) înfățișează ocuparea Constantinopolului. Acest locaș sfânt este ridicat în secolul al 17-lea.

TOMA DICESCU

IOARD, IFR. BUCA

PENTRU SĂTENE

RĂVAȘELE DE LA SATE

ISTORIA ROMÂNILOR

Ștefan cel Mare

In noaptea aceasta vor cere sufletul tău

Duminea a donăcești și seasea după Rusali (A noua după Luca)

În sfânta Evanghelie de astăzi Isus ne spune pilda unui om bogat, căruia foarte îi rodise țarina. Dumnezeu a binecuvântat sămânța, ce o sămânșase așa, înecat roada întrenește toate așteptările. Ar fi trebuit așadar, ca acest om să-și aducă aminte de Dumnezeu și să-și mulțamească pentru belșugul de cere lă învrednicit. Când a fost secetă, ori ploii prea multe, de bună-seamă și-a adus aminte de Dumnezeu, căzând în genunchi și cerând cu lacrimi în ochii vreme potrivită pentru sămânțuri. Așa ar fi trebuit să facă și acum, pentru-că nu se cuvine să ne aducem aminte de Dumnezeu numai când suntem în năcaz, ci și când ne este bine.

Dar omul nostru ce-a făcut? Ne spune Domnul, că se gândia intru sine și zicea:

— Ce voi face, că n'am unde să străng roadele mele? Acesta voi face: voi strica grânarele și voi mari le voua clădi și voi strănge acolo toate roadele și toate averile mea. Și voi zice sufletului meu: Suflete, ai de toate, pe mai mulți ani, odihnește-te, mănucă, bea, vestește-te!

Așadar singurul gând al lui la vederea belșugului ce i-l dăruise Dumnezeu a fost, să-și lărgească grânarele, pentru-că să aibă unde să-și strângă averea. Nu și-a adus măcar aminte, că poate să vină un foe, ori altă năpastă, care să-i nimicnească averea strânsă pe mai mulți ani. Și-a adus aminte numai de viața de veselie ce va putea să o trăiască de-acel încoala, zicând sufletului său: mănucă, bea, vestește-te! Nu și-a adus aminte, că sunt trecătoare și averile și că afară de lărgirea grânarelor omul trebuie să mai poarte și altă grijă: pentru mântuirea sufletului său.

De-aceia îi zice Dumnezeu: — Nebune, încă în această noapte vor cere sufletul tău. Dar cele ce le-ai adunat, ale cui vor fi.

Iată, marele adevăr! În ceasul, când nici nu gândim, vor cere sufletul nostru. Tăturor alergărilor noastre, tăturor stăruințelor și luptelor le pune capăt moartea. De-am câștiga toate averile lumii, de-am

Ingrămădi aur peste aur și argint peste argint, vine în sfârșit ceasul morții și atunci trebuie să le părăsim toate. Aceasta încă n'ar fi prea mare rău, pentru-că în pământ intră de-a pururi și avem lipsă de averi, nici sufletul în viața cealaltă. Dar știm, că sufletul va trece la judecata lui Dumnezeu. Iar dreptul judecător nu va întreba despre averile pământești ce și le-a câștigat omul în viață, ci mai ales despre bogăția sufletului. Iar cel ce se leagă prea mult, chiar uitând pe Dumnezeu, de averile trecătoare ale acestei lumi nu-și prea poate îmbogăți și sufletul. Astfel de om a fost și cel din sfânta Evanghelie de astăzi. De-aceia zice Isus: *Așa este cel ce își adună lui și comoară și nu se îmbogățește și în Dumnezeu.*

Tot omul știe, că are să moară, dar nici unul nu știe ceasul morții. Așa trebuie prin urmare să ne trăim viața, încât să fim pregătiți în orice minut pentru moarte. Dacă am păcătuit înaintea lui Dumnezeu, să ne întoarcem, părăsind păcatele, ca să fim gata pentru ceasul cel mare al sufletării noastre celui din urmă. Să nu amănăm întoarcerea noastră zicând: încă nu murim, mai avem vreme... Isus ne spune să priveghem, pentru-că în ceasul când nici nu gândim, vor cere sufletul nostru.

Intrarea în biserică a Maicii Domnului

În ziua de 21 Noiembrie stil vechiu sărbătorim intrarea în biserică a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, când *Ioachim* și *Ana*, părinții ei, au dus-o la biserică cea mare din Ierusalim, ca să slujească Dumnezeului celui prealalt. Aceasta s'a întâmplat fiind precuatarea fecioară încă în fragedă pruncie. Acolo la biserică s'a pregătit prin rugăciuni ferbinți pentru-că să fie mamă a fiului lui Dumnezeu. În jurul bisericii a stat până la vârsta de 15 ani, când s'a întors în Nazaret, la părinți, întârită fiind prin darul lui Dumnezeu. Cu ale ei preasfinte rugăciuni, Doamne, miluiește-ne și ne izbăvește pe noi.

SEPTIMIU POPA.

SCRISOARE DIN GALAȚI

"Galați oraș cumplit de negustori" cum l-a caracterizat regretatul poet Nemțeanu, a avut câteva manifestări zilele trecute care au încercat să-i scoată această rușinoasă pecete. Și dacă mâna de intelectuali entuziaști care muncesc de multă vreme pentru aceasta, ar sprijini-o și oficialitățile publice românești poate că fiinddarea titlatură ar dispărea de la ordinea zilei. Dar nu prea vedem deocamdată decât nuna zori. Să nădăjduim însă.

La sfârșitul lunii Octombrie s'a deschis în sala palatului administrativ expoziția tănărului și talentatului pictor D. Răpa. Aceasta a doua expoziție. Surprinzător, la un tânăr, care încă e pe băncile școlii de Arte-frumoase, curajul cu care încearcă să atragă atenția publicului asupra lui.

Răbdător și cu multă putere de muncă, Răpa, a izbutit însă. Peisajele — aici acestea sunt operele lui de valoare, și lumina pe care o prinde așa de minunat în amiaza zilei, în asfințit; apoi natura pe care cu ochiul său meșter o pune fidel pe tablourile sale, Răpa, ne făgăduiește în viitor frumos. Cine i-a văzut barca lui pe apa Prutului, Bahului, și dăbrăvile pe care le-a fixat cu poezia bolșilor lor, nu va putea să nu-i prezice un viitor frumos. Deși în același zădărie era încă o expoziție a pictorilor — uniți — și mai vechi și cu bucați rezultate din ani mai îndelungați de muncă, Răpa a putut opri publicul și asupra lui. Lucrările lui sunt lucrări de diletanț. Isprăvindu-și școala, dacă s'ar găsi — și aceasta o nădăjduim, — o inimă să-l ajute să plece în Apus, suntem siguri că Răpa ne va face mândria națională, ca și Grigorescu, de a fi pictorul naturii, artistul care să rămână.

Liniștit și firm, sfios și nelndământatic ca ori ce om se redică pe meritul său, numai, Răpa răbăte și va cuceri locul ce i se cuvine numai cu talentul său înscuț, și la care i se adaugă răbdarea și munca sa stăruitoare.

Pentru aceasta încă e superior multor dintre cei ce "fac" tablouri. Răpa "crează" — și aici e o mică deosebire. Viitorul ne va da dreptate.

— Biblioteca Ureche, în mic "funduța Carol" din Galați își dibue prințre afacerile din orașul tăturor atăcerilor un drum nou.

Cea mai de căpetenie problemă e acia a localului. Și când sūte și sūte de magazii și case de locuințe se transformă în luxoase magazine de manufactură și celelalte, numai ea, sărmana podoba și singura mândrie culturală a Galațului, nu are unde, să-și plece capul". Inghesuț în câteva camere a liceului Alexandru, unde nu ori cine poate intra și ori când, din cauza cursurilor școlii, biblioteca stă ca într-o "magazie de mărfuri" așteptând un tren să o imbarce și să o ducă la destinație. Un local propriu, un aranjament chibzuit, câteva suflete devotate și biblioteca trebea pusă la

îndămăna publicului, mai cu seamă a tinetului, care nicăieri ci în Galați nu e mai dezorientat și lăsat de capul lui, fără nici o îndrumare sănătoasă și temeinică.

Dar despre această bibliotecă vom mai vorbi. Sunt multe de spus și încă mult timp trebe spus până se va face ceva.

— A luat ființă un comitet compus din oameni cari în sfârșit și-au dat seama, că nu în otel trebe să se transforme casa lui *Vodă-Cuza*, ci într-un local de cinstire și slăvire a trecutului. Îi sugerăm o idee: Până când Biblioteca Ureche își va face locul său se adăpostească și ea în la îndămăna publicului încă ar fi un bine. Așteptăm acum roadele "comitetului" pe care îl vom urmări. Oficialitatea e cea indicată a-i da cel mai larg sprijin.

— "Marsul triumfal al Agathei Bărescu" după cum l-au botezat gazetele locale venirea aici, a marelui artist, este bine meritat ce e drept. Rar s'a văzut la Galați o sală mai plină, un entuziasm mai cald și bine înțeles, o lume mai aleasă. Tot mai este lume la Galați, care înțelege că este deosebite între artă și distracție. Iar cine venit la Agatha Bărescu nu va uita niciodată fiorul adevăratei arte. Distracția își vorbește o clipă, arta o veșnicie.

Purtată în triumf, încununată cu flori, urale și dragoste a fost condusă la locuința ei din vagon. Și până n'a făgăduit că va mai veni n'a scăpat ca să se dea odihnei.

E pentru marea artistă un semn că țara n'a uitat-o, că asta încă are admiratori iar Galațul dovedește cu cinstă că tot se găsește în afară de "negustori" și admiratori ai talentului și ai artei.

— Publicistica în Galați, din cauza enormei greutate de tipar suferă mult. În afară de ziarele cotidiene ce au tipografiile lor, o mână de tineri entuziaști și cari fac mari sacrificii scot revista "Licării" alții "Luminșuri" patronată aceasta de profesorii liceului Alexandru. Asociația învățătorilor, prin președintele lor D. Toni, comitetul viednic ce-l are, scoate revista "Opinii școlare" bine și serios scrisă.

Comitetul soc. clerului "Solidaritatea", pregătește apariția unei reviste care să îmbrățeșeze chestiunile vitale, mai ales acum, ale bisericii și ale evanghelizării vieții și mult șubucimătelor suflete din Galați, pradă tăturor împrejurarilor vitrege prin care trece, orașul "cumplit de negustori" de tot neamul!

— Fiindcă veni vorba de negustori nici ei nu merg bine, ce e drept s'o spunem acum. Stagnare în toate, și îngrijorări destule. Proteste și criză de numerar și o acalmie peste tot și toate, iar pe deasupra n'a plouat de șase luni de zile!

PETRU GH. SAVIN

Din Coroi (jud. Bihor)
În ziua de 4 Noiembrie cr. în comuna noastră, a avut loc sfârșirea bisericii din nou ridicată, la care au luat parte zece preoți din Agriși, Chislaea, Craina, Ueuriși, din județul Arad, din Șomoșeches, și Cernei, precum și mulți învățători, săteni de prin împrejurimi, inteligenți între care și dl. Alex. Fildan, prim-pretorul plășei, cu doamna.

Cu acest prilej d. protopop al tractului, Petru Serb, a ținut o cuvântare înălțătoare despre trecutul istoric al bisericii, cu 150 de ani în urmă. După terminarea slujbei bisericești, în casa preotului Alex. Tula, s'a dat o masă: poporul în cor, iar în înălțare în chilii. În timpul ospățului dl. primpretor ridică paharul în sănătatea dlui protopop și a preoților; dl. protopop închină paharul pentru M. S. Regele și Familia Regală, după care s'a cântat imnul regal. A mai toastat unul dintre preoți pentru dna primpretor, care e o iubitoare de biserică și neam; învățătorul dl. Belicenii pentru poporeni. Corul din Cernei a cântat mai multe cântece naționale. Serbarea a fost înălțătoare și a continuat până noaptea târziu.

P. CURT.

Din Chițcani (jud. Tighina)
Încă din anul trecut prin stăruința dlui învățător M. Grosu, Fler Liub și a celui ce iscolăste aceste rânduri, s'a înființat în comuna noastră o casă de citire "Carmen Sylva". Comitetul e format astfel: președinte I. Miron; controlor I. Brijiște; casier-secretar Vladimir Coraliu și încă 5 membri activi dintre care sunt două femei. Membrii în general sunt cam de 25-30 ani, basarabeni și ruși-românizați. Și cu toate că au fost diferite pierdici și greutăți, totuși dela 1920 până în prezent, prin stăruința noastră am înființat: 1. o bibliotecă populară cu numirea de "Ion Creangă"; 2. s'a reînnoit muzeul școlar; 3. s'a făcut o cooperativă "Nădejdea", unde fiecare membru afară de cumpără o marfă mai eființ ar și un procent mai mare ca la orice bancă; 4. a reînviat o Bancă sătească, unde omul la nevoie găsește un ban cu camătă mică.

— Săteanul Aztene Brădescu, factor postal, ducându-se în comuna Plop-Ștubei, a cumpărat niște stof. Apoi săteanul trecând pe lângă o crășna, a băut cum știa a bea basarabeni, până ce n'a mai știut pe ce lume este, și venind spre casă, caii au luat vânt, iar el voind să-i oprească a tras de hățuri până ce un maldăr de stof, a alunecat cu el cu tot și a căzut peste cai, apoi sub picioarele lor și printre roatele căruții. Ridicată a fost dus la spitalul din Tighina, unde după mari suferinți și-a dat sufletul. Acestea sunt urmările triste ale beției.

— Săteanul T. Izmană, ducându-se cu femeia sa după niște cartofi, la ogor, iar după amiaza când se întorcea cu carul, gospodarul a spus că-l doare capul, și îngeneunchind în mijlocul drumului a murit, lăsând în urma lui familia săracă.

I. MIRON

Din Silișteș-Crucii (jud. Dolj)

Cu o mare sărbătorire s'a făcut desvelirea monumentului ridicat în comuna noastră, pentru amintirea și cinstirea purure a eroilor morți în războiul pentru întregirea neamului.

După isprăvirea slujbei religioase preotul comunei a preamărit jertfa eroilor; apoi dl. căpitan Ghencescu, în numele armatei, mulțumeste comitetului și locuitorilor comunei pentru munca depusă și obolul dat la ridicarea acestui monument.

R. V.

Din Prislav (jud. Tulcea)

În vremea războiului, biserică din satul nostru a fost batjocorită și apoi dărâmată până în temelie, atât în timpul luptelor cât și după aceea. Neputându-se lipsi de acest așezământ sfânt, locuitorii în cap cu harnicul preot Fructos, din străduința și cu banul lor au reclădit biserică. Hramul sfânt St. Dumitru, au și tărnosiți în ziua marelui mucenic. După sfârșire, preotul Fluorea și apoi proterul județului, au ținut câte o predică, vortind despre credință și biserică, și îndemnând credincioșii să găsească în casa Domnului pacea și mângăierea sufletescă. La amiaza s'a dat un ospăț la care a luat parte norodul de față în frunte cu oaspeții veniți din orașul Tulcea.

V. B.

Din Tănăreni (jud. Dolj)

Datorită muncii fără preget a tănrului învățător I. Brădășteanu și sprijinul pe care l-a dat Dl. Primar și Dl. Mutulescu mare negustor din localitate s'a ridicat localul de școală cu patru posturi, local mare încapător și plin de deosebit gust.

Pe lângă zădul dor a adus sprijinul său atât banca care a avansat cu împrumut sume însemnate antreprenorilor, în contul comitetului școlar, precum și cooperativa de consum care a cumpărat de aiurea material și l-a înlesnit comitetului pentru a plăti mai târziu.

Iată cum societățile pot fi puse în sprijinul mulțimii de jos ridicându-le școala.

Localul de școală are o sală mare

de teatru și de întruniri datorită ridicării unui penaz mare de blane ce desăzate două, din sale.

Ce fericire pe un asemenea sat!

I. M.

Din Gropile (jud. Bacău)

Duminea 11 Noiembrie cr. s'a sărbătorit cu deosebită grijă instalarea noului preot Ion Gh. Pavel ca paroh al parohiei Gropile.

P. C. S. a părintele Protoiereu Teodor Zota, întovărășit și de leononomul Guță Gheoldum dela Răpule au oficiat sfânta slujbă. La sfârșit p. Protoiereu însuși însuflețită cuvântare recomandă ca preot pe Ion Gh. Pavel, care la rândul său răspunde în cuvinte alese că se va sili să fie vrednic de chemarea sa și de încrederea ce au pus în el atât profesorii din seminar cât și P. Sf. Episcop, hirotonisindu-l ca preot. P. Leonom Guță Gheoldum arată situația parohiei Gropile față de biserică noastră creștină ortodoxă.

A urmat și un ospăț, când P. C. P. Protoiereu a arătat în cuvinte frumoase iubirea ce o arată P. Sf. Episcop față de poporeni acestei eparhii și meritele noului hirotonit.

Seara a fost o serbare dată de adulții la școala sub conducerea dlui învățător I. Zornescu și sub îndemnul dlui picier Costache I. Măreș.

S. V.

Din Valea-rea (jud. Bacău)

Linia ferată îngustă Onești-Băneasa în curând va fi terminată. Ea va aduce foloase mari țării noastre, căci bogatele păduri ce acopă dealurile din dreapta și stânga Tazlăului vor fi puse în folosința orașelor ca lemn de foc și construcție.

Deocamdată sătenii câștigă bune parole de pe urma terasamentului necesar la construcția liniilor și podurilor.

Prin această linie se face o legătură cu o parte foarte izolată a județului Bacău, cu Valea Tazlăului.

A. C.

Din Slobozia-Melului (jud. Bacău)

O tovarășie alcătuită de către învățătorul I. Pelin din Onești a dat ființă unei mori de apă pe Valea Tazlăului. Moara este bine alecată datorită și iscusinței maramurii Ștefan Covalci. Ce bine ar fi ca această moară, din marelui său profit să doneze o sumă pentru construcția școlii primare din Slobozia-Melului. Prin aceasta învățătorul Ion Pelin și-ar rezerva dreptul la recunoștința sătenilor.

I. A.

Din Broscăuții Noi (Bucovina)

Cercul cultural "Nicolae Iorga" din Broscăuții Noi a aranjat în palatul nou reclădit al Cercului o mare serbare populară împreună cu cântece, recitari, teatru și dans. Cu prilejul acestei serbări organizate de zelosul și vrednicul președinte S. S. părintelui Ioan Boca, s'a făcut și sfârșirea palatului și a steagului Cercului. Palatul unde e adăpostit Cercul cultural numără cinci camere frumos pictate (zugrăvite) care sunt menite pentru prăvălia românească și biblioteca acestui cerc. Cinci preoți în sobor au oficiat serviciul divin pentru sfânta steagului și a palatului, răspunsurile fiind date de membrii cercului "Doina". Nași la sfârșirea steagului au fost d-na Veronica Rudeciuc și d. prof. univ. Dr. Radu Sbiera. După sfârșirea steagului P. C. S. p. vicariu prof. Eusebie Procopovici și S. S. p. I. Boca au rostit câte o cuvântare, arătând însemnătatea acestei serbări, care e un început de redesteptare a locuitorilor din Broscăuții Noi.

Au mai vorbit d. avocat Dr. Eudoxiu Scripa, de loc din Broscăuții Noi, și studentul Cudla în numele studenției creștine din Bucovina. În numele nașilor a vorbit d. prof. univ. Dr. Sbiera. Înainte de a se începe reprezentarea teatrală, s'a executat de către corul de plugari "Doina" sub conducerea p. Boca, deviza Cercului "Jurăm, jurăm credință Regelui Țării Românești și dragoste de neam"; o inspirație proprie a președintelui cercului S. S. Boca.

S'a cântat apoi "Imnul Regal" și multe alte cântece naționale și populare. La sfârșit s'a reprezentat de către plugarii din sat piesa "Ștefan cel Mare" de Serafim Ionescu. Rolul Elenei din această piesă a fost jucat bine de către d-soara Stefania Uhin, iar rolul părcălabului de d. Const. Uhin. Fiind jucată bine, piesa a plăcut foarte mult. Cu acest prilej studentul Cudla în numele Cercului stud. din "Arborosa" a împărțit câte o carte celor ce au avut roluri în piesă. La orele 9 și jum. seara a început în sala Palatului dansul care a ținut până dimineața. D. P.

D. P.

Județului I. Șt. Părlgraș și șapte preoți din împrejurimi.

A fost o zi de înălțare sufletescă pentru locuitorii acestui sătuleț cari au luat parte în număr mare la slujba în sobor plină de atata farmec d. mnezec.

Ce-ace a dat cel mai deosebit farmec acestor momente de descătușare de lume, a fost minunata predică ținută de P. Sfințitul Episcop Vortolomei, arătând într-o formă atât de simplă, dar adăncă ca fond "credința în Dumnezeu". Nu a fost om în biserică care să nu fi fost ademinit și ținut locului de adăncile cugetării ale predicății și de farmecul spuselor acestui mare orator al bisericii noastre ortodoxe.

Cu credința în Dumnezeu, se mângăie, se întărește sărăcul și nenorocitul în nevoi și dureri; credința în Dzeu este baza bogatului în viața și în fericirea viitoare.

Și cu o tactică desăvârșită a arătat credința în Dzeu al lui Iov, desvluind toată adăncimea grozaviei nenorociri a lui Iov și tot odată arătând că Iov prin credința cea tare și-a recăpatat totul căci Dzeu îl cunoscute bogăția sa sufletescă "credința".

Un fior tăinic a străbătut mulțimea credincioșii și mulți ochi licăreau udati în lacrimi.

"Domnul a dat, Dnul a luat, fie numele Dlui binecuvântat" erau cuvintele sfinte ce se împlineau adănc în sufletele acelor ce veniseră să trăiască o clipă în altă lume!

Jar, Incheie Prea sfântul, credința în Dzeu a fost acia care ne-a scăpat din sub mână crotropitoare a năvăliților nemți, căci dacă averea noastră era tărată în țara lor, totuși din suflete nu puteam să ne ia credința — nădejdea că aceste locuri sunt ale noastre și ale noastre și ale bisericii noastre trebe să rămăie.

Mulț fac ierarhii viind în mijlocul poporului, nostru!

La masă Prea sfințitul a ținut să fie chemați toți preoții, cântăreții și câțiva frunțași din sat. Pe lângă hrana trupească toți mesenii au avut ocazia a cunoaște calitățile marelui păstor al Otenei, — calități ce vin în sprijinul ridicării moralului mulțimii de jos. S'a vorbit despre înființarea de coruri sătești, întărindu-se mai întâi corul cântăreților pe cercuri parohiale, fără de care nu ar fi stimulare.

G. IZVORAȘ.

Din Bistrița (jud. Mehedinți)

La 1 Mai 1922, s'a înființat în localitate o Casă de citire numită "Floarea Bistriței".

Anul acesta datorită stăruințelor puse s'a ridicat un frumos local propriu al casei de citire, pe lângă care a luat ființă și un muzeu și o farmacie populară ce ține tot de casa de citire. Tot în localul casei de citire va funcționa o societate sătească, fie cooperativă de consum, fie de credit și economie.

Locul pe care este clădit acest adăpost al casei de citire, a fost dăruit de epitropia bisericii din localitate, la care a venit în ajutor cooperativa de consum și diferiți donatori. Dl. J. Cutucade — Isvornu Aneștilor a dăruit suma de 1000 Lei iar Biblioteca "Bărescu" T. Sverin a dăruit 400 volume.

C. N.

Sărbătorirea Sft-lui Dumitru la Coțman

În ziua de 8 Noiembrie, cu ocazia sărbătorii Sft. Dumitru, "Licelul Dimitrie Cantemir" din Coțmani, și-a sărbătorit patronul și totodată și sfânta hramul drapelului acestei școli.

Serbarea s'a început la ora 10 dimineața. Din Cernăuți au luat parte d. general Mireescu, colonel Grigorescu și Locotenent Manceș.

După oficierea serviciului divin de către protoiereu județului, asistat de preotul M. Bovescoi, d. director al liceului Leonida Butnășescu, printr-o cuvântare înimoză a arătat însemnătatea acestei zile, care este de trei ori mare: întâi, fiindcă sărbătorim pe Sft. Dumitru, al doilea, că pomenim și sărbătorim pe marele Voevod Dimitrie Cantemir și al treilea, că sărbătorim sfânta hramul drapelului școlii, la adăpostul căruia se vor forma sufletele și dragostea de țară, a elevilor de astăzi, generațiilor de mâine, aici pe plaiurile voevozilor moldoveni de odinioară.

După aceasta a urmat "Pe al nostru steag", cântat de corul liceului sub conducerea dlui Diocel Novociovici.

S'a recitat apoi "Steagul" de V. Alexandri de către elevul Borențan și "Steagul Ardelenilor" de Mireea Rădulescu, spus de elevul Himinenie.

Corul școlii a executat "Treicior", după care a urmat cuvântarea dlui profesor Hudemă. Dsa a arătat cine a fost Dimitrie Cantemir, care avea o cultură universală și vorbea la perfecție 11 limbi.

Vestea despre înfrângerea turcilor la Podul Inalt a lovit ca un trăsnet în Constantinopol. Mahomed al II-lea, Sultanol îmbrăntit în biruință, se închisese în odăile lui și câteva zile nu vru să primească pe nimeni, ca nu cumva să-i vadă lacrimile cari îi brăzdau fața de durere pentru nenorocirea care a lovit pe poporul turcesc în Moldova. În sfârșit se reculesc și începu să facă pregătiri mari ca să plece rușinea. Voia să se pună singur în fruntea armatei, ca să pedesească pe români, cari îi făcuseră atăta rău. Strănșe și o flotă mare, care să atace Moldova și dinspre mare.

Ștefan se afla în mare strămtorare. Pentru o țară mică, cum era Moldova față de împărăția cea mare turcescă, și o biruință cum a fost cea dela Podul Inalt era împreună cu pierderi simțitoare de oameni. Tara fusese prădată de curând, bieții locuitori nici nu avuseseră vreme să-și reîntocmească gospodăriile arse, să samene și să-și adune cele treburicioase pentru triau. Încercându-se în laudele cele mari, cu cari îl acoperise întreaga creștinătate pentru biruința lui din anul 1475, îl trimise săi ată la Mateiu Corvinul, regele Ungariei, cât și la Cazimir, regele Poloniei, cerând cu insistență ajutor de oameni înarmați. Căci el prevedea, că singur cu greu va putea ținea piept cu uriașă armată turcescă mai ales că și Tătarii de dincolo de Nistru primiseră poruncă să atace Moldova.

Acum s'a văzut din nou licăloșia vecinilor creștini, cari mai bucuros voiau să vadă pe români viteji înfrânți de turci, decât să-i știe tot mândri, dar poate nesupuși Ungurilor și Polonilor. Și primejdia era doară mare și pentru Polonia, dar mai ales pentru Ungaria, unde cete de turci prădănci răzbutăse până spre Oradea.

Ștefan se adresă mai întâi regelui Poloniei. Acestuia îi făcuse doară jurământ de credință recunoscându-se ca vasal al lui, numai să-l ajute în vreme de primejdie. Mulți din boierii poloni îl îndemneau pe regele lor să-și împlicească de datoria de suveran al Moldovei și de Domn creștin și să-i trimită cât mai grabnic oaste de ajutor. Era însă un trândav îngâmfat, care se mulțumi cu vorbe mari, cu laude și cu amenințări la adresa turcilor, dar nu făcu nimic.

Adresatu-s'a apoi Ștefan și lui Mateiu Corvinul, căruia îi trimise, prin câțiva boieri, scrisoare anume. Mateiu era cu atât mai mult dator să ajute pe Ștefan, cu cât Papa dela Roma și mai mulți domnitori din Italia l-au trimis două sute de mii de galbeni ajutor anume pentru lupta contra turcilor, pe cari acest Mateiu, lăudros din seamă afară, zicea că îi va prăpădi. Dar Mateiu întrebunță pe câțiva bani pentru războiul, ce-l avea cu Austria, și pentru nunta lui, căci se căsătorise de nou cu fata regelui din Neapole. Așa că lui Ștefan nu numai că nu i-a trimis nici un ajutor armat, dar nici din bani străni anume pentru războiul cu turcii nu s'a întrebunțat nimic pentru scopul acesta. Mateiu s'a mulțumit să-i dea cetatea Ciceului din Ardeal, unde s'a adăpostescă Ștefan în caz de va fi nevoit să fugă din Moldova.

Ștefan se văzu deci lăsat în voia lui Dumnezeu și a vitejiei Moldovenilor lui. Își strănșe tabăra mai întâi la Bărlad, unde veniseră boierii, curtenii, vitejii și mulțimea țaranilor, dornici să acopere din nou pământul Moldovei cu cadavrele turcești. Era vară și căldură mare. Turcii nu mai aveau să se teamă de miștinile cele din iarna anului 1475, căci pe toate le secase soarele cel cald. Afară de aceea, ei aveau de călăuză pe Laiotă Basarab, voevodul vânzător de neam al Munt

ABONAMENTUL: Pe un an 180 lei.
Pentru săteni, învățători, profesori,
preoți, studenți, funcționari, mese-
rași și muncitori 120 lei pe un an.
Abonamentul plătit înainte; se poate
face și pe jumătate de an. 00000

Cultura Poporului

**ABONAMENTUL: Pentru instituții
financiare, ale statului și bibliotecii
300 lei pe an. Pentru sprijinitorii
foaie minimum 300 lei. În America
3 dolari. În Jugoslavia 100 dinari
pe an. În străinătate 250 lei pe an**

CĂTRE INVĂȚĂTORI

Cu toții știm ce orăz mare avem de dascăli în întreaga țară, și că golul acesta nu se va putea umple Dumnezeu știe până când, totuși, nu trebuie să disperăm. În voi, învățători, cari sunteți astăzi și veți fi și în viitor stâlpii neamului, ni-i toată nădejdea, și voi trebuie să luptați mai mult ca oricine, ca să goniți întinerul din sufletul poporului și să-i arătați calea adevărată ce trebuie să o urmeze.

Sunt mulți tineri și bătrâni prin satele noastre, cari nu știu nici să scrie, nici să citească. Ba, sunt și din acei tineri cari au terminat patru clase primare, dar după părăsirea băncilor școlii, nemi luând cărți de loc în mână, au uitat aproape să citească.

Așa stând faptele ar fi de dorit — și e părerea generală a țărănilor — că atât oamenii cei mai bătrâni, cât și cei tineri, cari nu știu carte, să fie adunați în șerle de iarnă la școală și aici să poată deprinde cât de cât a scrii și a citi, urmând ca apoi ei cu propriile lor forțe să urmeze calea adevărată.

Referitor la acei cari mai știu a învâța două-trei cuvinte să citească, să li se înființeze bibliotecă cu cărți românești. S-ar putea ca în Ardeal unde sunt bibliotecile maghiare rămase să se vândă iar cu banii aceștia să se cumpere cărți românești.

După ce va avea țărânul, cărți, va trebui în el trezit gustul de citit, sarcină care cade tot pe capul învățătorilor.

Ar fi foarte frumos dacă pe la sate s'ar înființa cât mai multe societăți de lectură, unde să se adune tinerimea și să se producă cu cântece, cu citiri frumoase. Bătrânii, cari mai ales la noi pe câmpie, se adună Duminecile, grămadă într'un loc mai deschis, și spun fel de fel de vorbe până ce uneori ajung la ceartă, s'ar aduna și ei la școală, unde luând cărți din bibliotecă ar citi lucruri folositoare sau acei neștiutori de carte ar asculta pe alții cari știu.

Aceste societăți să fie sub conducerea și supravegherea preoților și învățătorilor.

Aceasta ar fi cea mai bună cale de urmat pentru luminarea poporului, care a zăcut atâtea veacuri în negura uitării fără carte și aproape ne-luat în seamă de nimeni.

Râvna și înfaptuirea celor de mai sus, cad în sarcina harnicilor învățători, cari, în adevăr sunt apostoli ai neamului.

MIȘCAREA MUZICALĂ LA CLUJ Concertul maestrului George Enescu

Sâmbătă seara, în 17 Noembrie, a fost în sala Teatrului Național cel mai mare eveniment artistic al anilor din urmă: concertul de vioară al genialului George Enescu.

Cuvintele și frazele elogioase, nu sunt îndeajuns pentru a aprecia, a diviniza și a tâlmăci, acelelora cari a'au avut înău norocul să asculte arta lui superioară de a cânta și interpreta.

Programul stilizat cu adâncă pricepere a fost executat cum nu se poate mai perfect, mai just, mai artistic și mai fermecător.

L'am auzit pentru prima-ori, înainte cu zece ani la Viena, cu ocazia aniversării a o sută de ani dela fondarea conservatorului de Muzică, (azi Academia pentru muzică și artă dramatică) unde a fost invitat să cânte, ca unul dintre cei mai distinși fosti elevi ai acestei înalte instituții de artă. Ini adus bine aminte de ovațiile extraordinare cu care l-au primit când a pășit în fața publicului, compus din specialiști, profesori și pricepători pretențioși. Succesul lui a fost una dintre cele mai mari senzații pe cari le-am văzut, de atunci, în această metropolă a muzicii.

L'am auzit în mai multe rânduri, și în țară și în totdeauna, ca și la concertul de acum, am fost învins și fermecat de minunata lui artă, de personalitatea lui extraordinară ca artist și om.

Analizând calitățile celor mai celebri artiști ai vicoarei, pe cari i-am auzit în străinătate, și făcând comparație, afirm, absolut convins și cu conștiința curată de orice zavioisn, ca român, că el este azi cel mai inteligent, cel mai erudit, cel mai perfect și adănc maestru, azi în viață, din lumea întreagă.

Pe lângă tehnica prodigioasă, de obicei aproape izolată propriu, celebrităților de azi, cunoștințele sale profunde și universale pe terentul muzicii, ca compozitor, dirigent, înzestrat cu memorie prodigioasă, pianist, toate aceste calități sprijinite de o voință și putere de muncă neobosită îl ridică la o înălțime unică și incompărabilă în raport mondial.

George Enescu este cel mai mare geniu pe care l-a produs națiunea noastră. Cu cât va trece timpul mărimea lui titanică va crește mereu.

Concertul dat la Cluj, a fost o sărbătoare, iar sala Teatrului Național un adevărat templu al artei. Torentul melodiilor cari se desprindeau clare și divine de pe cordele vioarei sub arculus său maestral, pluteau ca un duh sfânt deasupra multimei coploșite.

Melodiile acestea au fost sufletul mare și bun al artistului și omului, nemuritor, George Enescu.

LAURIAN NICORESCU.

Dela Teatrul Național din Cluj Trandafirii roșii

Un suflu cald de poezie, de imaginație, se desprinde din poemul „Trandafirii roșii”. O poveste pe scenă, cu acțiune vie, cu versuri cari curg ca măgăritarele și cu o limbă frumoasă. E un vis parca: o legendă minunată care picură în inimă: un cântec de demult, de departe.

Urmărind scenă cu scenă, înaintea ochilor și-n minte și se înfățișează perspective largi: te adâncești în lumea zânelor, în lumea florilor, a iubirii eterne și a sacrificiului, care în cazul de față sunt: trandafirii roșii.

Poetul Zaharia Bârsan, ne-a dat o lucrare de artă. Lucrare sinceră, plină de avânt, cu nopți albe, cu suflente albe: Zefir și Liana. Zaharia Bârsan, azi în viață, din lumea întreagă.

Pe lângă tehnica prodigioasă, de obicei aproape izolată propriu, celebrităților de azi, cunoștințele sale profunde și universale pe terentul muzicii, ca compozitor, dirigent, înzestrat cu memorie prodigioasă, pianist, toate aceste calități sprijinite de o voință și putere de muncă neobosită îl ridică la o înălțime unică și incompărabilă în raport mondial.

George Enescu este cel mai mare geniu pe care l-a produs națiunea noastră. Cu cât va trece timpul mărimea lui titanică va crește mereu.

Concertul dat la Cluj, a fost o sărbătoare, iar sala Teatrului Național un adevărat templu al artei. Torentul melodiilor cari se desprindeau clare și divine de pe cordele vioarei sub arculus său maestral, pluteau ca un duh sfânt deasupra multimei coploșite.

Melodiile acestea au fost sufletul mare și bun al artistului și omului, nemuritor, George Enescu.

LAURIAN NICORESCU.

Din America Senatorul american W. E. Borah, despre fermieri

Situația fermierilor în loc să se îmbunătățească devine din ce în ce mai critică, astfel că această chestiune trebuie azi privită ca o problemă națională a întregului popor american.

Din cauză că fermierii își vând fermele, senatorul spune: „Fiecare fermă părăsită este o pierdere pentru întreaga națiune și fiecare familie de fermieri silită a-și părăsi moșia și a pleca spre centrele populare, este un pericol pentru țara industrială, pe care o datorează oricărui națiune, în orice împrejurări s'o sustină.

Mai mult decât de două milioane de fermieri au părăsit fermele lor în anul 1922 și se evaluează că în anul 1923 vor fi la trei milioane.

Populația Statelor-Unite a crescut în ultimii 70 de ani, cu 335 la sută. Populația urbană (orașenească) a câștigat în ultimul timp 71%, pe când cea rurală numai 16%.

Deoarece, spune senatorul, continuitatea și tăria unei națiuni este înrădăcinată în pământ, și deci trebuie să i-se dea acestei chestiuni cea mai mare importanță.

Dr. Joakum, care de ani de zile face cercetări pe terentul agriculturii, spune că în anul 1922, consumatorii au plătit pentru recolta (afară de bumbac, tutun și animale) dolari 22.500.000.000, din care suma fermierii n'au primit decât dolari 7.500.000.000 și C. F. 500.000.000 restul de dolari 14.500.000.000, au ajuns în mânele intermediarilor sub diverse numiri ca: comision, magazinaj, ș. a.

Întă ce-mi spune un fermier: „Situația noastră e următoarea: noi producem îndeajuns pentru trebuințele poporului și chiar mai mult, consumatorul plătește cât trebuie să plătească ori poate mai mult și cu toate acestea noi ajungem la sapa de lemn, aici trebuie să fie ceva rău.

Bunăstarea fermierului atarnă de aceea ce câștigă din recolta lui. Puterea de cumpărare a produselor fermierului a fost în decursul anului 1922, după valoarea dolarilor în anul 1912, — 69 cents, în Noembrie 1922 a căzut la 62 cents. Valoarea produselor agricole a fost conform statisticeilor guvernului Stat-Unitate, în anii 1920, dolari 18.216.000.000, dar în anul 1921 dolari 12.402.000.000. Taxele s'au mărit de două ori. Prețul pentru tot ce trebuie să se cumpere pentru fermă s'a urcat foarte mult, pe când ceea ce vinde fermierul (produsele sale) au căzut pe preț de jumătate, ne mai vorbind de dări și taxe cari în ultimul an s'a urcat cu 120 la sută.

Avem atâtea mii de români în Ardeal cari au fost în America, au trăit acolo câțiva timp și reînțors în patria mamă, îi interesează ce se petrece peste Ocean. Afară de aceasta ei trebuie să cunoașteră cât de puțin măcar, situația faptelor, pe pământul acela depărtat, pe care trăiesc câteva sute de mii de frați de ai noștri.

Pentru aceasta am deschis această rubrică.

A. R.

În scorbura unui stejar Poveste adevărată pentru copiii cei buni.

Într'un cuib frumos, așternut cu pene moi și calde stau trei pușorii: Bibi, Bobi și Babu, guguții anul lângă altul, numai câte-o dată se desface Bibi dintre ceilalți și iese la marginea cuibului. Apoi se întoarce năcăjit și ciripește.

— Nu mai vine aici acum! — Bobi și Babu oftează și oftează Bibi. Cine știe, de câte ori au oftat ei de azi dimineață, de când au rămas singuri! Iar acum... se apropie seara...

Azi dimineață îi trezise măicuța lor când se crăpase de ziuă. Ciripii împreună o rugăciune frumoasă și apoi le zise:

— Voi dragii mei, stați frumoși în cuib și purtați-vă bine, că eu mă duc să v'aduc de mâncare!

De atunci tot așteaptă. Nici odată nu se întâmplase să aștepte mai mult de un ceas-două, dar acum — trece prânzul, amiază și oină și măicuța lor... niciari. Adeveseori auziseră, ceva șgomot între frunzele stejarului, atunci se înviesc, dar veselia lor nu ținea mult. Înțepeau din nou să ofteze...

— Oare de ce nu vine măicuța? — Îngână Bobi lăcrimând.

— Cine știe? — răspunde Babu — poate a răătăcit între oameni... — Eu ies din cuib și mă sui pe creangă! — zise însufleșit Bibi, care era cel mai curajos între ei...

— Nu, Bibi, nu-i voie — ziseră dintr'o dată Bobi și Babu prinzându-l de aripicure, — știți că aripile noastre... is slabe încă... știți că măicuța a zis să nu curvii să iese din cuib? Noi trebuie să ascultăm de măicuța, că doar noi nu suntem oameni... Numai copiii oamenilor, nu ascultă de părinți — dar între pășiri — nu trebuie să se întâmple așa ceva...

Se guguțiră din nou și lăcrimară, dor acum nu numai de dor, ci și de foame. Începu să sufle vântul și le era frig, așa, că au fost siliți să se vâre între pene. Însufleșit li se închisă ochii, mai ciripind cu glas stins o scurtă rugăciune:

— Doamne, adăp măicuța acasă! Apoi adormiră toți trei.

N'au dormit mult. Simțiră dintr'o dată o căldură lor lângă ei. Se uitau pierduți la ea, dar n'au putut să-i cîrpească „bun sosul”, foamea le amuțise gâslul. Măicuța li luă pe rând în braço și le vâri în cioc câte o găndăcel. Abia acum căpătără o leacă de putere.

— Măicuța dragă, de ce ai venit așa de târziu? — întrebă toți trei doudată lăcrimând.

Paserea îi sărută pe rând și le ciripi:

— Dragii pușorii mei, veniți să mulțumim lui Dumnezeu că am ajuns să vă văd iar!

Ciripiră un cântec vesel de laudă și mulțumită, așa cum numai paserile știu să precumărească pe Dumnezeu.

— Doar n'ai pătât ceva măicuța seumpp? — întrebă din nou Bibi.

— Era să nu vă mai văd, dragii pușorii mei, — răspunde paserica strigându-i pe toți trei la sân. — Veniți sub aripile mele, căpoi vă spun pățania mea din ziua de azi...

— Vădănceți! aminte cum am plecat azi dimineață dela voi? Mi-am pus în gând să v'aduc ceva mâncare mai bună și am sburat afund în pădure. Dar am rătaicit drumul și am ajuns către marginea pădurii. Erau ostentă, m'am așezat pe creanga unui carpen și mă uitam jos la iarbă. Pe iarbă am văzut doi viermuleți mândri și pe loc am sburat la ei, să vi-i aduc vouă.

I-am luat în cioc și am vrut să s'bor mai departe... Dar... zădărnice bătăm din aripi... Nu mă mai puteam ridica în aer, picioarele lui erau întinse în pământ...

Am căzut într'o cursă de cele cari pun oamenii ca să se prindă paserile...

— E gata cu mine! — am zis atunci. — Dragii mei, pușorii mei! Am căzut în mânele oamenilor, iar oamenii li rău, că ei doar și unii pe altul se omoară, cum n'or omori o pasere? Nu mult m'am sblătit în durerea mea. A venit un băiat de 14 ani, a desfăcut lațul ce mă ținea strins de picioare și m'a luat în mâinile lui. A ieșit din pădure și m'adus în sat, că oamenii nu locuiesc în pădure ca noi, ei în sate cu case frumoase. Eu li museum din când în când de mână, ereden că doar mă va lăsa ori mă va scăpa, dar toate au fost înzăduri. Dela o vreme i-am dat pace, m'am lăsat soții și am început să mă rog lui Dumnezeu pentru voi.

Băiatul m'a dus pe uliță în jos. O ceată de copii se adunaseră în jurul lui, erau voioși cu toții și strigau: ce pasere frumoasă!

— De ce nu mănăcă, măicuța? — întrebă amândoi deodată.

— E necăjită pentru pușorii ei! — răspunde femeia. — Are pușorii în pădure și aceia au un is fără mâncă...

— Și de ce fac pușorii acum? — Plâng după măicuța lor... așa cum plângeți și voi după tăteu câte odată...

— Și dacă nu va merge măicuța lor la ei, ce va fi? — întrebă din nou fetița.

— Atunci — răspunde măicuța sa, — pușorii vor muri de foame și de frig!

Copilași se uitau buimăciți, când unul la altul, când la mine și începură a plânge. Și-au adus aminte de tatăl lor care era prizonier de război, în țări străine și... au plâns. Mă luai în mână, mă sărutară amândoi pe vârful capului, ieșiră cu mine în curte și... mi detară drumul. Am sburat pe un copac din apropiere și m'am mai năvălit odată la ei. — Mă urmăruia cu privirea, iar miez lor le spunea:

— De-afi și voi, cât de mult se vor lăuna pușorii când vor vedea pe măicuța lor în cuib...! Așa vă veți bucura și voi când va veni tăteu acasă...

Am sburat apoi către pădure, în drum, am prins trei găndăci și vi-i-am adus. Dar... e târziu acum! Veniți să mă zicem o rugăciune și... să dormim.

Vântul înecase și stejarul nu se mai legăna, pădurea dormea, numai din scorbura stejarului se auzia câteva șoapte:

— Doamne, scapă din prisoare pe tăteul copiilor celor buni.

SEPTIMIL POPA

Întrebări: 1. Iancu își clădește o casă din cărămi și 3 caturi (etaje). Gheorghita îi dăramă cântal dedesubt cu piciorul. Câte caturi are acum casa lui Iancu?

2. Care animal merge dimineața în 4 picioare, la prânz în două și seara în 3. Când e cald mai îndepărtezi, când e frig mai înrășțezi?

Numele copiilor deslegătorii se vor publica în foaie și se vor da și premii.

Înșum copii să ne scrie istorioare scurte, descrieri de pe lucrurile unde trăiesc, far cele mai bune lucruri se vor publica în foaie și se vor premia. De asemenea primii desene în cerneală.

N. R.

INDEMN CĂTRE NEGOT

Muncind din greu de dimineață și până seara târziu, lipsit de lumina treburioasă și mai cu seamă coploșit de nevoi țărânul gospodar nu bănuiește că în mese la pe care o mănuiește cu prea puțină mănoasă, stă ascunsă o comoară, mai mănoasă de cât toate comoarele cari ruginesc, Dumnezeu știe pe unde va sub pământ.

Comoara despre care vorbesc, nu este alta decât negoțul; singur în stare de a sta alături de prietena sa producție și pe care plugarul o stăpânește mai bine ca nimeni pe lumea aceasta.

Într'o gospodărie bine condusă, unde stăpânul casei este om cu frica lui D-zcu, cu iubire față de neam și supuner legilor țării, acolo sărăcia, bolile și vișul nu au ce căuta, iar familia și întreg avutul ei este în creștere mereu.

Ogorul cu grânele sale; vacile cu laptele și b'anza atât de bună și hrănitoare; oile cu lăna lor călduroasă; livezile cu poamele lor atât de ferice; păsările cu creșca și ouăle ce le dau, sunt capabile de a da o astfel de producție încât cea mai numeroasă familie a gospodarului să poată fi îndestulată cu prișoșită.

Atât el cât și întreaga sa familie mănâncă, locuiește și se înbracă bine, copiii se duc la școală unde li se dă de hrana slobotească atât de trebuitoră vieții noastre de toatezilele.

RICHARD R. TUFFLI, fost atașat comercial în Cehoslavia, profesor.

Calea spre bogăție

De Benjamin Franklin

Cinstite cititorule! Am auzit că nimic nu-i face atăta plăcere unui autor decât să vadă că lucrările lui sunt pomenite cu cinste de alți autori învățați. De această plăcere m'am bucurat rare ori; căci, deși am fost, dacă pot s'o spun fără trufie deșartă, un autor însemnat (de almanahuri) în fiecare an, în timpul unui sfert în-treg de veac, confrății mei autori în aceeași direcție, nu știu din ce pricină, au fost întotdeauna zgărciți cu laudele lor și nici un alt autor nu m'a băgat în seamă câtău-și de puțin așa încât, dacă scrierile mele nu mi-ar fi adus măcar ceva buidnă solidă, marea lipsă de laudă m'ar fi descurajat cu totul.

Am înțeles cu vremea că poporul este cel mai bun judecător al vredniciei mele, căci el mi cumpără lucrările; și, pe lângă aceasta, în plimbarile mele prin locuri unde nu sunt cunoscut personal, am auzit adeseore una sau alta din zicerile mele repetate și însoțite la sfârșit de vorbele „Cum spune Bietul Ricard”. Aceasta mi-a adus oareși-care mulțumire, pentrucă dovedea nu numai că învățăturile mele erau înținate în seamă, dar descoperi deasemenea și ceva respect pentru mine; și mărturisesc că, pentru a încuraja obiceiul de a aminti și a citi acele cuvinte înțelepte, de multe-ori m'am pomenit eu pe mine cu multă gravitate.

Judecați deci cât de mult trebuie să fi fost eu răsplătit de o întâmplare pe care am de gând să vi-o povestesc. Acum de curând mi-am oprit calul într'un loc unde un mare număr de oameni se adunaseră la vânzarea la meza a mărfurilor unui neguzar. Cum ceasul pentru facerea vânzării nu sosise încă, ei stăteau de vorbă despre răutatea vremurilor, și unul dintre ei zise unui bătrân simplu, cu plete albe: „Mă rog, moș Avram, ce gândești dumneata despre vremurile astea? Nu-i adevărat că dăritele astea grele au să prepădească țara cu totul? Cum o să fim vre-odată în stare să le plătim? Ce ne-ai sfătuia să facem?” „Moș Avram se sculă și răspunde: „Dacă a-ți vrea să aveți sfatul meu, o să vi-i spun scurt de tot; căci pentru înțelept e destul un cuvânt, cum zice Bietul Ricard”. Ei li rugară cu toții să-și spună părerea, și adunându-se împrejurul lui, el le vorbi mai departe după cum urmează: „Prietinilor”, zise el, „dărite sunt într'adevăr foarte grele, și dacă aceea pe care ni le pune stăpânire ar fi singurele cu care suntem taxați, încă le-am putea plăti mai ușor; dar noi mai avem multe altele și cu mult mai grele pentru unii dintre noi. Noi suntem taxați de două-ori mai mult de lenevia noastră, de trei ori atăta de mândria noastră și de patru ori atăta de prostia noastră; și de aceste taxe slujbașii fiscului nu ne pot ușura sau libera făcându-ne o scădere. Totuși, dacă ascultăm de un sfat bun, ceva poate totuși să fie făcut pentru noi; Dumnezeu ajută pe cei ce se ajută singuri, cum zice Bietul Ricard”.

„O stăpânire care ar cere poporului a zecea parte a timpului său să fie întrebuințat în slujba ei, ar fi socotită aspră; dar lenea ne cere nouă mult mai multă vreme; trândăvia, aducând după ea bolile, scurtează viața cu totul. Trândăvia, ca și rugina, prăpădește mai repede decât ne știește munca, căci cheia întretăburii este totdeauna strălucitoare, cum zice Bietul Ricard. Dar înbeștii că viața? Atunci nu risipi timpul, căci aceasta este lucrul din care e făcută viața, cum zice Bietul Ricard. Cu cât mai mult decât trebuie pierdem noi în somn, uitând că vulpea care

doarme nu prinde orătenii, și că o să fie somn destul în normant, cum zice Bietul Ricard. Dacă timpul este lucrul cel mai de preț dintre toate, a risipi timpul trebuie să fie, cum zice Bietul Ricard, cea mai mare risipă; căci, după cum ne spune el în altă parte, Timpul pierdut nu se mai găsește niciodată, și ceea ce numim noi timp destul se dovedește totdeauna a fi destul de puțin. Sus deci și să muncim, și să muncim cu un scop; așa cu siliță vom face mai mult cu mai puțin neacaz. Trândăvia îngreunătoare lucrurile, pe când munca le face ușoare; și, acel care se scoală târziu trebuie să alege toată ziua și deabia se va apuca de treabă la noapce; iar Lenea umbă atât de încet încât Sărăcia o ajunge îndată. Fă-ți treaba și nu te lăsa să li împins, și cel care se culcă devreme și se scoală devreme e sănătos, bogat și înțelept, cum zice Bietul Ricard”.

Traducere din englezește de P. GRIM, prof. la univ. din Cluj

PE DRUMUL LITERATURII Toamna

Pădurea cade 'n pustire
Căci frunzele din pomi se scutur
Și se cobor în legăneară
Ca aripile unui flutur

Ușor ating apoi pământul,
Și tot căzând în rânduri, rânduri,
Aștern covor uscat și moale
Pe care pleacă mele gânduri.

Și văd, cuprins de grea durere
Pe rând iluziile noastre
Cum trec în zbor de rândunele
Pierzându-se în zări albastre.

Reverie
Câte-odată 'n miez de noapte
Urmăresc stelele toate
Și din vraja lor pustie
Fac un vis de reverie:

Par'că 'n tainică tăcere,
Mă ridic în alte sfere
Și într'un haos fără de nume,
Eu trăiesc o altă lume

Câte-odată 'n nopți senine
Mă gândesc mândro la tine
Și pe-o stea, atât de dragă,
Împietesc viața întreagă.

Când cu noaptea stau de vorbă,
Par'că 'n liniștea enormă,
Într'un haos de vece
Orice clipă e pustie.

Sărbătorirea maestrului Enescu la Cluj

Maestrul Enescu, venind la Cluj, ne-a adus clipe de adevărată artă și înălțire sufletească.

În cinstea iubitului maestru, d. general N. Petala, directorul foiei noastre, a dat un ospăț intim la dsa acasă. Noaptea după concert, la ora 11, a avut loc o masă, la hotel Newyork. A fost sărbătorit maestrul de către un cerc de admiratori. S'au petrecut momente scumpe alături cu acel care ne-a dus faima românismului în toată lumea. Au vorbit la masă: dd. Dima, directorul conservatorului din Cluj și Const. Cehan-Racoviță, publicist. La ora 2 masa a luat sfârșit, cu părerea de rău în inimile tuturor că maestrul adozau va părăsi Clujul.

Adesea'n ochii tăi mă uit

Adesea'n ochii tăi mă uit
Și eu din cărți îți pot citi
În suflet, draga mea: ce e,
Ce-a fost în el și ce va fi.

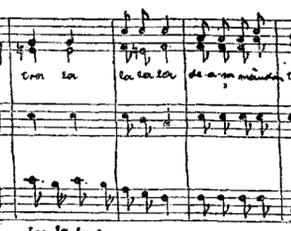
Adesea'n ochii tăi mă uit
Și tu citese și răsitește,
Și printre slove vreau un rost
Viției mele să găseșc.

Dar ochii tăi s'atât de-adânci
Și sufletul îți-n nesfârșit
Îmi stai aproape, dar te văd
Plutind dincolo de Zenit.

Și-apoi mă mir, cum s'a putut
Din vecinici să ne întâlnim —
În lumea noastră, numai noi,
Cum s'a putut să viețuim?...
VASILE GHERASIM.

BADEA MEU (cântec popular)

COR MIXT
Altegr. 1. m. 2.

1 Badea meu frumos mai ești
Și nu te știu al cui ești
Și ce măică mi-ai avut
De-așa mândru te-o făcut.

3 Când o 'ncepi a săruta
Nu te mai poți sătura
Ca de vin dulce toamna
Și de senin primăvara.

GEORGE E. FILIPESCU-ZELTIN

Să apărăm viața lucrătorilor

Lucrătorii din fabrici și ateliere cad deseori victime uneltelor și mașinilor cu care își câștigă pâinea de toate zilele. Căți nu s'au pomenit cu degetele sau chiar mâna întreagă apucată între roțile dințate, pe căți nu i-a prins cureaua mașinei, și după ce i-a suit până în tavan i-a răscut strobându-i, căți tâmplari, lucrând la ferestral cu panglică, nu și-au rețezat degetul, în loc să facă această operațiune lem-nului ce-l prelucrau, dar bietul pilar care vrând să toacească, la polizor, dinții unei pile vechi, i-a sărit pila în piept și nu s'a mai sculat?

Accidentele cele mai teribile însă, acolo unde numărul dezastrului ia proporții înspăimântătoare, sunt datorite exploziilor.

Nu de mult, la șantierul „Inginer Popovici” din Galați, paznicul aceluia șantier, scoate dintr'un butoi o căldare cu benzina ca să-și spele bluza sa usuroasă. Întinde apoi, în cameră, bluza lăsând tot acolo și căldarea cu butoiul. Mulțumit că a făcut o treabă bună își înfășoară o țigară și dă s'o aprindă cu un chibrit. De odată aerul din cameră se aprinde, o explozie teribilă se produce, flăcările cuprind totul și în câteva clipe dezastrul ia sfârșit prin creșterea, pe răbojul durerii, moartea a trei copii și rănirea gravă a paznicului.

Este încă vie, în suferințele noastre, amintirea tristă a accidentului de la arsenalul Marinei din Galați, accident în urma cărui a căzut victime mai mulți lucrători.

Teribila explozie s'a produs, după cum se zvonise atunci, prin spargerea unui vas cu oxigen, sau, ceea ce ni s'a părut nouă atunci mai apropiat de adevăr, dintr'o eroare de manipulație, ori dintr'o încălcare greșită, chiar de la fabrică.

Nu mai este nevoie, cred să arăt că aceste gaze comprimate, împreună cu acetiunea, care este produsă în timpul întrebunțării, servesc la sudura autogenă. De asemenea, se știe că acetiunea este un gaz care arde și se obține prin descompunerea carbitului sau carburii de calciu în apă. Carbitul, la rândul lui, se obține din cărbunele antracit amestecat, în anumite proporții, cu piatră de var, și puse într'un cuport electric, sub o temperatură mare, dau o piatră de culoare negricioasă hătând spre gri, care se numește carbit sau carbură de calciu. Pusa în apă se descompune degajând un gaz care se numește acetiunea.

Dar, nu despre carbit a fost vorba la început, ci de măsurile ce trebuiesc luate pentru a se apăra viața lucrătorilor în timpul când lucrează în fabrică. Desigur că, nu este prima oară când avem de regretat o asemenea explozie. Accidente asemănătoare s'au produs și în alte țări cu industrii mai înaintate decât industria țării noastre. Așa, n'am uitat nici accidentul care s'a produs, la 23 Septembrie 1920, în atelierele din pasagiul Saint-Anne din Paris când au fost foarte grav răniți șapte lucrători. Din cercetarea făcută, s'a stabilit că explozia s'a datorit confundării unui vas cu oxigen care a fost întrebunțat în locul unui vas cu aer comprimat.

Tot la Paris, în uzina electrică din cartierul Ternes, la 27 Octombrie 1919, s'a făcut aceeași eroare: în ficcare zi, motoarele „Diesel” erau pornite, după cum se știe, prin aer comprimat, preparat în ajun cu ajutorul unui compresor acționat de fusii motoare „Diesel”. În ziua aceea, fie din cauza unei manipulații greșite, fie din cauza vre-unui sabotaj, rezervoriul cu aer comprimat fusese lăsat deschis și aerul ieșise afară. În grabă, s'au procurat alte vase cu aer comprimat. Din eroare, printre ele se afla și un vas cu oxigen, care a fost imediat întrebunțat, crezându-se că este plin cu aer comprimat. Explozia s'a produs, au fost răniți mai mulți lucrători și s'au cauzat însemnate stricăciuni.

Ași mai putea cita și cazul, relativ recent, de la restaurantul „Monopol” din Galați, când întreg planșeul de beton armat a fost ridicat și distrus răsărind mesele și rănind pe clienții care luau masa. Aci, explozia se datorește benzinei, în următoarele împrejurări: Mecanicul, motorului aflat în subsolul restaurantului, a scăpat din mâini o damigeană cu benzină,

Pentru clasa muncitoare

benzina s'a vărsat pe jos. Mecanicul imprudent și poate de frică, văzând că benzina vărsată s'a evaporat și că, după credința lui, nu a lăsat urme, a făcut și nu a spus nimănuia nimic. Peste o oră, aducând altă benzină, a depus-o cu atenție lângă motor, și s'a așezat pe o bancă să se mai odihnească.

Deodată se produce o groznică explozie și flăcările cuprind tot subsolul. Prefectul Poliției, șeful siguranței și câți-va comisari sosesc la fața locului. Se s'voise că explozia se datorește unui atentat cu dinamită, cu scop de a arunca în aer pe marele număr de consumatori aflați la acea oră în restaurant. Scriitorul acestor rânduri este chemat ca expert, li se arată numeroase puncte negre, asemănătoare prafului de pușcă, pe o mare parte din cărămizile și mortarul dizolat. Ori, s'a putut ușor dovedi că în subsol trăiau nesupățați mai multe colonii de gândaci și acele puncte negre proveneau de la gândaci.

Expertiza a stabilit următoarele: Benzina vărsată s'a evaporat și treptat a saturat straturile de aer din subsol făcând din acest aer un gaz explosibil. În subsol se află un răsuflător care dădea în curtea restaurantului și imediat alături de răsuflător era mașina de gătit care ardea ei, bine, gazul explosibil a luat foc de la această mașină, bucatăreasa a fost arsă și rănită grav, iar mecanicul a fost de asemenea ars îngrozitor. Ași mai putea enumera și alte cazuri. Cel de la Arsenalul Marinei din Galați rămâne însă cel mai grozav din câte cunosc.

Așa fiind, este, în primul rând o datorie omnească ca să se ia măsuri eficace și urgente pentru protecția lucrătorilor contra accidentelor în timpul lucrului.

În ceea ce privește mașinile unelte, măsurile de protecție ce trebuiesc să se ia, sunt cunoscute de toți în industrie. Trebuie să se introducă, la fiecare mașină capabilă a provoca accidente, acele aparate de protecție care fac accidentele imposibile. În alte țări legea prevede penalități contra industriașilor la care se va găsi mașini fără aparate protectoare. Această lege impune, pentru anumite meserii, măști, ochelari și mănuși de protecție. Oricine a vizitat Conservatorul de Arte și Meserii din Paris, a putut vedea în subsol la aripa dreaptă, vagoanele de aparate protectoare contra accidentelor de lucru. Modestul scriitor al acestor rânduri a cercetat zilnic, timp de două săptămâni, biblioteca aceluia Conservator care conține și numeroase scrieri privitoare la accidente în industrie și mijloacele pentru prevenirea lor.

Până acum nu prea am auzit de cineva care să se ocupe, și la noi, de această chestiune importantă. Noi ne entuziasmăm repede, ne emoționăm adânc și părem zdrobiți de durere când se întâmplă o nenorocire. În acele momente am fi dispuși a lua cele mai salvatoare măsuri revede însă uităm totul și nu am făcut nimic pentru ca nenorocirea să nu se mai repete.

Chestiunea cu exploziile de grozăvie celor de la Arsenalul Marinei trebuie să ne dea mai mult de gândit. Trebuie, prin urmare, să cerem măsuri urgente și eficace pentru protecția vieții lucrătorilor.

Eu, cred, că Ministerul Muncii și cel al Industriei sunt cele mai indicate și au îndatorirea a interveni. O comisie de adevărați specialiști ar putea procura oricând, acestor ministere, un proiect de regulament, care ar cuprinde în linii principale, următoarele măsuri, destinate a evita confundarea vaselor:

- 1. Intrebunțarea de robinete diferite pentru fiecare gaz, mai cu seamă pentru aer comprimat și oxigen;
2. Obligațiunea de a văpsi capetele vaselor cu o culoare deosebită pentru fiecare gaz;
3. Indicarea numelui fiecărui gaz, cu culoare neagră pe partea văpsită a vasului;
4. Instituirea examenului obligatoriu, înaintea unei comisii speciale, pentru sudorii care întrebunțează sudoarea autogenă.

INGINER V. MIȘCU. Directorul Revistei Industriale „Arte și Meserii” Pentru cultura și educația meseriașilor Galați.

Cronica economică și financiară

În săptămâna trecută 12—19 Noembrie a. e. am înregistrat următoarele:

LEUL NOSTRU CREȘTE și anume cu 100 lei puteai cumpăra: 9 franci și 80 centime franțuzești 3 franci elvețieni 1874 coroane cehe 10800 „ ungurești 36—37 mii coroane austriece 46 dinari. Bani nemțești sead mereu, mereu. Cu 332 lei puteai cumpăra o liră englezească.

PIELĂRIA Prețurile slabe din cauza lipsei de numerar, din cauza urcării leului și a aducerii din străinătate, în special în Ardeal de stocuri mari de piei.

Pielele cele mai căutate sunt cele de miel (pentru căciuli).

VITELE S'au vândut boi cu: 2200—2300 lei unul (p. măcelărie), și 1000—4000 lei (de muncă). O vacă de prăsilă 2800—3000 lei Un pore 800—3000 „ O oaie 350—450 „ Un cal obicinuit 1200—4000 „ de lux 1000—6000 „ Un cărlan 800—2500 „

LĂNA Prețul ei merge spre urcare. Lăna țigăre nespălată în stocuri mari s'a vândut la Brașov cu 80—90 lei kgr., iar cea țurcană spălată 160 lei kgr.

CARNEA De vacă kgr. 19—30 lei „ vițel „ 35—40 „ „ berbec „ 20—28 „ „ pore „ 98—50 „ Slămina „ 65—70 „ Untura „ 70 „ Osânza „ 88 „

ZARZAVATURILE ȘI FRUCTELE Cartofi kgr. 1.50—3.50 lei Ceapa „ 2.50—3.00 „ Moreovi 6 lei legătură Varza albă 2.50—5 lei căpâșana roșie 4—7 „ Merele kgr. 6—16 lei Perele „ 10—20 „ Gutuile „ 8—15 „

Prețul zahărului, a cafelei, a orzului, a untului, al făinii, al untului, din cauza urcării leului a scăzut cu 50 bani—2 lei de kgram. La fierărie prețurile nu s'au schimbă. Seaderea prețurilor la lemnărie se resimte. Spre pildă: Un vagon de fag în loc de 5400 s'a vândut cu 4800—5000 lei.

Un transport cu căruța s'a plătit la orașe cu 80—60 lei. Transportul cu 1000 cărămizi la orașe 280 lei. 1 salahor s'a plătit cu 50—80 lei pe zi Un zidar „ 200—270 „ Cărămida 1 lei 50 — 2 lei bucata Ipsosul 1800 lei vagonul

I. CIOCIĂ, Acad. comerț.

Publicație de licitație.

Pentru lichidarea unei afaceri comerciale încheiată între Marmorosch, Blank și Comp. Societate Anonimă succursala Cluj repr. prin avocatul Dr. Ionel Pop și D. Rudolf Fischer și D. Antal Ernő domiciliati în Cluj, în baza convenției din 19 Octombrie 1920, pentru licitația publică pe lângă intervenția mea, a unui rest de marfă provenită din această afacere și rămasă nevândută circa 129.886 fuss (quadrat schuh) diferite furniere — defig. termen pentru ziua de 10 Decembrie 1923, ora 3 p. m. la antrepotele generale a Societății Anonime Marmorosch, Blank & Comp. Cluj, Strada Enescu No. 15. Amatorilor de cumpărare le stă la dispoziție condițiunile de licitație în biroul subsemnatului, strada Regina Maria 18, precum și la secția juridică a societății anonime Marmorosch, Blank Cluj, Piața Unirii în orele de birou. Cluj, la 15 Noembrie 1923. Dr. Ioan Pordea, notar public.

Slujitorii țării

Pațini oameni înțeleg în vremile de azi să-și mai facă datoria acolo unde se găsește. Chipul de față este al jandarmului-plutonier Mazilu Vasile, șeful secției jand. Boroaia jud. Fălciuceni, jandarm care în aceste vremi de urgențe materialistă a înțeles să-și facă datoria așa cum legea, sfânta lege o cere.

MAZILIU VASILE

Dela război încoace legea crășmilor nu se mai respectă și a trecut în deprinderea atît a crășmarilor, cît și a celorlora care nu le place să se respecte pe ei singuri, de a călca în picioare legea.

Duminică dimineața în loc să se ealee cu evlavie pragul biserieii mulți pătimași calcă nenorocitul prag al crășmii, iar noptile crășmele gem de nenorocii care-și ruinează sănătatea și pierd pînă copiii și munea lor. Astăzi vedem cu bucurie că aceste rele i-au sfârșit în com. Boroaia, și chiar și în plasă printr'un om care a înțeles să-și facă datoria cu sfîntenie.

Datorită bunului român a cărui chip se vede aici, legea crășmii se respectă și multe nenorocii și fapte urite au luat sfârșit. Tot datorită, energiei lui au luat sfârșit și deseile hoții care se făceau în comună și băgase în groază pe locuitorii harnicii și cuminiți. Cînte i-se cuvîne că nu se lasă ademenit de nici o ispită și face ea să se știe odată că și la noi legea e sfîntă și înaintea ei tot ce e șularu rămănească trebuie să se închine și să o respecte dumnezește.

Cînti toți ne-am face datoria acolo unde ne găsim dela plugar și pînă la ministru, alt neam mai fericit pe fața pămîntului nu s'ar găsi.

I. PAPUC, învățator

„Cultura Poporului” felicită pe jandarmul-plutonier Mazilu, despre care cunoscutii săi pot vorbi în atîta dragoste și respect. Cînte seflor cari au format pe acest jandarm. Ce bine ar fi dacă despre mulți slujbași ai țării, s'ar putea vorbi și scri la fel. În satele unde se găsește jandarmii cari își îndeplinesc cu dreptate și cinste slujba lor, jandarmii cari oerotesce și se port bine cu țărani, acolo, sunt rugați gospodarii fruntași sau preoții și învățătorii să ne trimită fotografiile jandarmilor, cu câteva date, adică: numele și pronumele; anul nașterii și locul. Prin felul acesta l-meă să cunoașcă pe jandarmii, cari, în satele lor, sunt adevărați slujitorii ai țării; blânzi cu cei buni și strict cu aplicarea legii față de cei răi. N. R.

Clipe plăcute în ceasuri libere

Joc de cuvinte de H. T. D.

Table with 4 columns and 4 rows of letters: T, T, D, V; T, T, C, N; D, C, T, V; V, N, V, D

Table with 4 columns and 4 rows of letters: S, L, T, S; L, L, G, V; T, G, C, P; G, V, P, M

Cu ajutorul fiecării început de literă se vor forma cuvintele din două strofe de versuri. Fiecare cuvînt din fiecare căsuță e o două silabe. Versurile vor fi aceleași, și de două înjos. Deslegările se vor pune până la 10 Decembrie 1923, iar numele deslegătorilor se vor publica în foae. Se vor da 3 premii: 1. Nuvele de Delavrancea. 2. Momente de Caragiale. 3. 6 Broșuri din „Pagini Alese”. Primim spre publicare jocuri și dela acei cari ar voi să ne trimită.

DOINE DIN POPOR

Foaie verde de nîgară, De când sunt mîndrele'n țară, Samîn grâu, secer săcără. Foaie verde trei alune, De când sunt mîndrele'n lume, Samîn grâu, secer tăciune.

Je-le-mi și-mi vine-a plînge Unde văd atîta sînge, Je-le-mi și-mi vine dor, Unde văd atît omor, Și mi-ăș da viața toată Să văd neamțul tras pe roată Foileană busuioce Că pe mulți li bagă'n foc Să rămîn fără noroc, Că pe mulți li bagă'n pară Și rămîn fără tîgneală.

Năcîjit o omul Doamne Cînd se culcă și nu doarme, Cînd din seară pînă'n zori Li frîmăntă grei fiori Dup'a mîndrei ochișori, După mersul legănat, După dulce sărutat.

Du-te badeo, duce-te-ai Că pe mine mă'nșalai, Du-te lin ca Someșul Să-te întîmpine dorul. Unde Someșul cotește, Stai badeo și hodiește Și calul țîi-poteoște, Cu poteoave de argint, Cu cuc de flori din țîrg, Cu poteoave de aramă, Cu cuc de flori de toamnă.

Plînge'n vale Tîrnava, Să mîrită mîndra mea, Plînge'n codru frunza deasă, Se mîrită și mă lasă, Dar mie de fel nu-mi pasă.

Adunate de: I. SOMREȘANU

CONCERT

LAURIAN NICORESCU bariton liric la „Opera Rouăniă” din Cluj, va da joi 29 Noembrie sala Conservatorului de muzică din loc, la ora 8 jum. seara o serată de fieruri cu următorul program:

- 1. Fr. Schubert: a) „Nacht und Träume” b) „Der Jüngling an der Quelle”
2. R. Schumann: a) „An den Sonnenschein” b) „Wanderlust”
3. I. Brahms: a) „Wir wandelten” b) „Nicht mehr zu dir zu gehen”
4. Fr. Liszt: a) „Wieder möcht ich dir begegnen” b) „Es muss ein Wunderbares sein”
5. H. Wolf: a) „Verborgenheit” b) „Gesang Weilla's”
6. R. Strauss: a) „Waldseligkeit” b) „Traum durch die Dämmerung”

Bilete se află de vânzare la librăria Anca și în seara concertului la Conservator.

RECOMANDĂM CU OCAZIA POSTULUI DE CRĂCIUN

care să începe în 25 I. c. ulei de bostan (dovleac), floarea soarelui și căneapă presate de noi. Vindeți pe prețuri curente și efine arătînd mustră atît noi cît și reprezentanții noștri

BOSKOVITZ LAJOS CLUJ, TELEFON 459. FABRICA DE ULIURI ARADONĂ SOCIETATE PE ACȚII ARAD. ** TELEFON No. 135.

KALMÁR SOCIETATE COMERCIALĂ PE ACȚII

CLUJ, Str. Regina Maria 42.

Mare magazin cu Coloniale și Văpseluri En-gros-En-Detail.

Tot felul de Anilină pentru văpsit. Lăună și Bumbac.

Cel mai bine asortat și mai Efîn magazin în această :: :: brașă. :: ::

Știință pentru popor

Descoperirea Europei de către Indienii americani

În luna Martie 1509, adică sunt de atunci 415 ani, Regele Ludovic al XII al Franței se găsea la Rouen cînd i se aduse un sălbatoc din America de Nord, singurul ce mai fusese văzut în Europa afară de cei aduși de Ch. Columb. Acest mosafir fusese găsit de niște pescari francezi în apropierea coastelor Angliei, într'o barcă făcută din coajă de copaci. El era cu alți șase tovarăși, care rătăceau în neșterite duși de capriciile valurilor. Acești sălbatoci plecaseră la pescuit cu barca pe litoralul țării lor, dar isecându-se o furtună grozavă, ei au fost împinși cu barca lor spre mijlocul oceanului. Au rătăcit în voia vînturilor pînă cînd au fost găsiți în apele Europei. Ajunși la Rouen, șase din ei au murit repede, probabil din cauza mizeriilor primite de rătăcire. Erau oameni seamzi, cu pielea catenii și fără barbă. Fața le era turtită și presărată de cicatrice văpsite cu diferite culori; buzele groase iar părul împletit în coade așezate roată pe cap. Ca vestimentație n'aveau decît o eșarfă de piele de pește iar drept urme au rămas și săgeți cu vârful de piatră. Ei mînceau carne crudă și beau sînge.

El n'a putut spune din care parte a Americii a plecat, dar se presupune că ar fi pures de pe coastele Canadei. Așa a fost descoperită Europa de către locuitorii băștinași ai Americii. — (Cs).

Starea înăuntrică a Pămîntului

Topirea multor corpuri cu ajutorul căldurii devine din ce în ce mai grea dacă ele sunt supuse în același timp la o presiune din ce în ce mai mare.

Pe de altă parte se știe că cu cît ne adăncim în lăuntru pămîntului, cu atît materialele ce se găsesc acolo sunt supuse la o apăsare mai mare. Presiunea înăuntru pămîntului noastre ajunge repede la

valori enorme așa în cît s'ar putea ca, deși căldura din mijlocul globului este peste măsură de mare, materialele de acolo să nu poată fi toate topite din cauza presiunii excesive la care se găsește. Căculele arată că dacă coara de albini care știm că de ușor se topește s'ar afla la o adîncime de 100 km în pămînt, ea nu s'ar putea topi decît la temperatura de 600°. Prin urmare, zic învățații, centrul pămîntului nu poate fi lichid, ci, în cea mai mare parte, solid.

Mai sunt și alte fapte care s'ar jînă această idee. Se știe că fluxul și refluxul oceanelor este datorit acțiunii soarelui și lunii asupra masei lichide de pe pămînt. Dacă pămîntul ar fi lichid înăuntru ar trebui să se deformeze ca o oceanule din cauza tracțiunii soarelui și lunii. Seorăză solidă n'avea nici o putere să se opună acestei deformări fiindcă dansa ar o grosime nelămurită față de volumul pămîntului. Lordul Kelvin a calculat atîta dată care ar trebui să fie gradul de soliditate al pămîntului pentru ca el să se opună reformării pe care soarele și luna se silesc să-o impună, și a găsit că globul în total trebuie să aibă o țarie ceva mai mare de cît oțelului.

Felurile cercetării făcute în anul din urmă, cu deosebire cele care privesc ertremurile de pămînt dat rezultate care se potrivesc o minune cu cele găsite prin cercetările de Lordul Kelvin.

Pămîntul este dar solid înăuntru cu toată căldura ce se găsește acolo. Lava lichidă și gazele eșite pe vulcani nu sunt decît o parte în însemnătatea masei pămîntului pot sta în starea în care le vedem eșind, din cauza că sunt așezate chiar sub poiziția solidă a pămîntului, în cît nu suportă presiuni formidabile care se găsesc acolo spre mijlocul globului.

D. CALUGĂREAN prof. la univ. din Cluj

U-N-I-R-E-A SOCIETATE ANONIMĂ PENTRU INDUSTRIA DE BONBOANE, BISCUITURI, ETC. ȘI CARTONAJE TELEFON NO. 7-75

FABRICA DE CIOCOLATA CLUJ, Str. A. PANU Nr. 6.

RENUMITA FABRICĂ DE MOTOARE CROSSLEY BROTHERS LTD MOTOARE PENTRU BENZINĂ, PT. GAZ NATURAL, PENTRU GAZ SĂRAC ETC. MOTOARE DIESEL ORIZONTALE ȘI FĂRĂ COMPRESOR, CA PERFECȚIUNE ȘI CALITATE FĂRĂ CONCURRENTĂ PREȚURI AVANTAJOASE ȘI LIVRARE PROMTĂ. A SE ADRESA: BIROURIILE FABRICII V. P. POPA, LUGOJ SAU ÎNTREPRINDERILE INDUSTRIALE V. P. POPA, CLUJ, STRADA GENERAL GHERESCU NR. 2.

DESBRADACINATUL de Const. Cehan-Racoviță

Aș fi vrut să stau în odaia mea, să mă adăncesc în gânduri, să trăiesc viața din scoarțele roase de vreme, dacă răcăla din încăperea-mi fără foc, nu mi-ar fi strîns oasele ca într'un clește de ghiață și atunci mi-am luat patlonul vechi și cușma de oale și am eșit din casă.

Afară era o noapte senină. Luna palidă de veacuri, cu umbre de melancolie pe chipul-i rece, își urma același drum printre stele. Eu uitasem că-i frig amaric, că omătul scărție sub cizme iar caii sunt albi de promoroacă, privind în sus, așa că razele lunii se coboară în ochii mei, în suflet, — fantazie purtându-mă în departări ablaste.

A fost deajuns lătratul răgușit al unui căne dintr'o curte oarecare și mi-am lăsat privirea în jos. Cu pași repezi trecui prin două uliți din mahală, uliți triste, făcute și învaluite în albul zăpezii. După puțină vreme mă aflai în mijlocul clinchetului de clopoței dela sănii, în accentele tăioase ca de cuțit și stridente ale sirenelor dela automobile, în vraja luminei dela vitrinele cu lucruri scumpe, în un visperar cu bărbați și femei cărădeau, cari-și trimetea: priviri ferice din

În nopțile țării de toamnă

blâni de castor, astrahan, urs sau tigr, — ca aceste soi de viețuitoare să nu și deie seama că nu departe de ei, chiar în mahalaua unde locuiau eu, erau case din ale căror coșuri de multe ori se nălța prea puțin fum.

Pe-o uliță cotită și îngustă, cu clădiri vechi, ghemuite una lângă alta, cu etaje, cu ferestre mici ascunse după obloane de lemn, aici sta prietenul meu. O fire mediativă, li plăcea singurătatea și aproape niciodată nu-l vedeai cu cineva pe stradă, la cafenea sau în altă parte. Se numea: Dinu Patlin. După ce urcai treptele de piatră, aprinzînd din cînd în cînd câte-un chibrit ca să nu mă lovesc de vre-un pîrete al gangului, mă aflai în fața lui. Mă primi cu aceiași dragoste ca totdeauna. În odăea plutea o căldură plăcută. Truda unor ani se vedea în adunarea tablourilor: ici o casă țărănească, dincolo un drum de țară, alb, printre ogoare și o troiță de piatră; pe altă pînză: o luncă cu frunzele aramii, cum se scutur în lumina tristă a soarelui de toamnă și în vad apa scăzută cu curge limpede; apoi câteva icone vechi cu pictură bizantină, — și o bibliotecă mare, cu un birou, răvășit pe el cărți,

reviste, file de manuscris. Mă simțam așa de bine, de câte ori veneam în interiorul acesta intim. „De patru zile Matei, nu te-ai arătat pe la mine; mă întrebam: ce ai? Imi zise prietenul. Imi era drag el. Un cap distinct ca de roman, pe un gât scurt și gros. O frunte mare și dreptă de sub care izvorau două lumini fascinătoare din ochii negri. O gură cu buze cărnoase, cu un nas ascuțit și ras de mustață. O figură clasică, pe a cărui chip căteodată parcă plutea o umbră de melancolie; alături cu trăsăturile energice ale feței, pe frunte, pe sub gene, la coada ochilor, brazde subțiri trase nu atît de vreme, căci aveai vreo 45 de ani, ci mai mult de necazurile vieții. De-o statură mijlocie, bine legat iar mușchii trupului arătau sănătatea ce-o moștenise dela părinții dela țară. În sobă flăcărie roșii se încolățeau ca niște limbi de șarpi, iar în fumul de țigară pluteau visurile noastre. Privirea mi se opri pe o carte deschisă, cu un tipar deosebit. — „Ce citești, Dinule? — Versurile unui poet al nostru tânăr. I-se aduc laude de niște oameni suciți ca și dănsul. Dacă aveam o bisnismul în pictură de ce n'am avea și dădaismul în literatură? Ei zei, scrisul oamenilor acestora, fără nici o regulă estetică, mă îneca. Eu la dănsi văd tocmai lipsa de cugetare adăncă și, negăsind vestimintele fru-

moase ale artei, atunci printr'un sistem de gânduri frânte și expresiuni cabalistice, vor să amestecă lumea. La noi nu merge exaltări literare, asigurându-te că modernismul acesta care cuprinde în el nebunia vremii, nu prinde nici în Franța, nici în Germania, de unde importă această școală neisprăvită dela noi. — Poate te înșeli. — Cum să mă înșel? Scriitorii aceștia stric limba, împerechează vorbe fără rost și au impresia că dacă fac rebus din expresiuni pășărești, apoi cine știe ce aprofundizii filosofice au ieșit din mîntea lor sucită. Adevărata artă cere limpezime ca izvorul și nu e nevoie de bablonie de imagini. Frumosul, gîndirea, zbuciumul sufletesc oricare ar fi el, se poate așterne pe hârtie în fraza cea mai clară. — Evoluăm și noi. Nu putem rămîne la poezia cu zece douăzeci ani în urmă. — Ce reese din acrobastia aceasta literară de astăzi, spune-mi? Arată-mi un talent mare că se ridică în poezie, în navelistică. Ni se duc bătrîni și cu ei scriul adevărat. Ce pot simți oamenii aceștia în vicul cănelor orașelor mari, decît într'o visare neurastenică și de opium, să ne dea subiecte de pe toate pămînturile afară de-al nostru. Ascultă, dragă Matei, o literatură fără pămîntul, cerul, soarele și oamenii țării tale, nu se poate. Din

literatura aceasta răsare trîncina artei, care nu cunoaște hotarele. Oare oamenii din teatru lui Ibsen, nu sunt luăți din societatea norvegiană, ca apoi să ajungă ai lumii întregi? Oare țărani lui Dostoievski, ai lui Cehov, ai lui Gorki, deși sunt ruși nu sunt și ai lumii întregi? Oare pînzele lui Grigorescu, cu luncile țării noastre, cu boii, cu femeile înalte și subțiri, cu cofăcele pe umeri sau desculte trecînd vadul râurilor, răsăriturile, apusurile și luminările pădurilor noastre, nu sunt tot așa de apreciate de un american sau european? Și știi de ce? Pentru ca arta să fie a tuturor trebuie mai întîi să fie a norodului tău. Literatura țărani noștri, a oamenilor năcîji dela țîrguri, conflictele sociale din suferințele acestora, cu firea lor, cu durerile ce-i înălcă și cu gândurile ce-i înalță, acestea trebuie turnate în forma desăvîrșită a artei. De aceea oricine cu bun simț și cu minte va simți totdeauna cu proza lui Odobescu, Vla-huță, Delavrancea, Creangă și versurile lui Eminescu, Coșbuc și se îmbolnăvi cu curentul acesta nou, care se potrivește ca nuca în pîrete, cu sufletul nostru.”

În timpul acesta servitoarea aduse ceaiul în păhare, din care eșia un abur plăcut. „Dinule, cu felul acesta de judecată, cu traiul liniștit, trebuie să fii mulțumit?”, îl întrebai eu.

— Așa și s'ar părea după viața care o duc, după interiorul odăii acestia, după fața mea plină, dar, dacă te-ai cobori în sufletu-mi, ai vedea că acolo e un izvor de nemulțumire, o rană sîngerăndă, care mă doare, o furtună. Prieten, eu sunt un desrădăcinat.”

Și în privirea lui Dinu, plutea melancolia. „Nu înțeleg ce vrei să spui prin desrădăcinat”, adăugai. — Vezi așa nici eu singur n'am înțeles multă vreme. De abia cu anii. Zi cu zi, pe neașteptate, s'a strecurat în inima mea o fărî

SCRISORI DELA ORAȘE

DIN ROMAN
In ziua de 13 Noembrie cr. societatea clerului „Roman Vodă”, urma să-și țină adunarea generală la Sf. Episcopie. Din cauza greutăților de transport, neputându-se întruni numărul cerut de statute, adunarea s'a amânât pentru luna Decembrie. Cu aceea ocazie se va face și o modificare a statutelor societății în sensul, ca această societate să poată realiza fabricarea lumânărilor de ceară curată, atât de necesare cultului nostru ortodox. Se observă, de cătu timp, că această societate dă semne de viață și tinde a deveni temelia activității clerului nostru.

Preotul econom Gh. Manoliu, împreună cu preotul econom Melchisedeck Mărza, își dau toată simțina, ca această societate să-și ajungă scopul ei înalt spre binele sfintei noastre biserici.

Fabrica de lumânări de ceară curată și a luat ființă și în curând bisericele din Eparhia Romanului vor scăpa de lumânările false ce se vând în comerț.

Societatea clerului „Roman Vodă” pășeste astăzi spre realizarea scopului ei.

Se cuvine laudă inițiatorilor acestei mișcări. Dar se cuvine recunoștință P. S. Episcop Lucian, care caută prin toate mijloacele să pornească la muncă și activitate rodnică, toate elementele bune ale clerului din Eparhie.

În surând vor începe conferințele pastorale generale ale clerului din Eparhia Romanului. Preții se vor aduna pe rând în capitalele celor patru județe ce formează această Eparhie. Folosul acestor conferințe este de nelocuit de mare, dat fiind și importanța pe care le-o dă P. Sf. Episcop Lucian.

In frumoase curvături, alcătuite de preții cu studii serioase se vor lămurii unele chestiuni privitoare la cler și sf. biserică.

Nu mai, dacă și oamenii zilei ar da o cât de mică atenție acestei munci depuse de cler cu atât de votament și cu atât iubire de țară și neam, realizând prin această două mari bunuri: îndreptarea morală a poporului și îmbunătățirea soartei clerului.

Aceste conferințe vor fi prezidate de P. C. Protoierei, preții culți și cei mai de seamă din județele respective.

O lipsă se observă la aceste conferințe însă.

Lipsa căminilor preoțești, căminuri ca ar trebui organizate în toate capitalele de județe și care ar ușura și întări dragostea clerului de a ajunge idealul misiunii lor.

A. ROBU.

DIN RĂDUCĂNEȘI (JUD. FALCIU)

Târgul Răducăneșilor există de mai bine de 150 ani. Atât evreii cât și catolicii pe vremuri și-au făcut bisericile lor. Numai ortodoxii nu aveau. Deși numărul lor este relativ mic față de celelalte confesiuni, vrednicul și energicul preot de Bazga Iconomul Dimitrie Ciocărlan cu concursul tuturor oamenilor de bine din comună și de prin împrejurimi a putut reuși să dea târgului o frumoasă biserică. Târnoșirea ei s'a făcut în ziua Sf. Martin Dumitru, cu care ocazie s'a rostit cuvântări în biserică de autoritățile în drept.

Atât părintele Dimitrie Ciocărlan cât și comitetul organizator, toți ajutoarii sfântului locaș au fost felițate de persoanele de seamă pofite la acea sărbătoare pentru osârdia și munca depusă, pentru ca toamă, astăzi, în vremurile acestea de materialism, se vad oameni desinteresați, cari presupun materia ca un mijloc pentru ridicarea la cele înalte și superioare.

E frumos, e bine când, oamenii se ridică deasupra celor pământeste, celor josnice, chiar dacă nu culeg decât amărăciuni. Judecata omului sănătos nu se uită la nenorocirea celor trecătoare. El vede sus, și cunoaște că acolo plutește o putere, care va întucea faptele omului după dreptate. Și această dreptate dela cel de sus o așteptăm. Dacă vremurile nu sunt prielnice pentru fapte frumoase filantropice — nu înțelegem ca lumea să se uite numai jos la lutul acesta neputincios. Și că dacă fiecare ar urmări numai mări și mândrii pământeste, să iee aminte că în acela nu locuște duhul Domnului. Duhul acesta face pe om viu nu numai aici, ci mai cu seamă dincolo; și ferice de omul, care are credință în viața viitoare și vesnică. Ferice de acei, ce cred și înțeleg lumea aceasta și cea viitoare prin judecata sănătoasă, a unei minți, în care pot să-și facă culeș adevărului învătățurii bisericești noastre creștinești. Și mai fericit este acela ce știe să le practice, cu sonvingere neclintită că mai frumos este a face binele — și nu răul — decât într-o viață.

În via lui D-zeu făcând și lucrând după porvețele bisericești noastre strămoșești, fie-ne îndușit a crede că atunci vom fi mântuiți și viață vesnică vom dobândi. I. MARDARE

DIN COȚMANI (BUCOVINA)

Duminecă 4 Noembrie, ora 4 după amiază, d. Vasile Pavel, corespondentul cultural al ziarului nostru în Coțmani, a ținut conferința sa despre minoritățile etnice din România-Mare. Dsa analizează pe rând calitățile populorului românesc, arată de cătu bună voință este epavil aducând pentru sprijinirea celor spuse mai multe exemple. Arată apoi rezistența națiunii ro-

mânești, care suportă dealungul veacurilor, atâtea năvăliri fără a-și perde originea și limba. Trecând apoi la minorități, dsa le împarte în două categorii: Acei cari au în afară de hotarul statului român, o națiune care a dat naștere unui stat etnic propriu ca, nemții, ungurii, rușii etc. și o altă categorie care nu au nicăeri un stat etnic propriu zis, și aceștia sunt evreii. Dsa analizează pe rând minoritățile din categoria I-a, condamnăm unele din purtările lor. Dsa spune că statul român a făcut o greșală când a acordat drepturi de cetățenie tuturor celor aflați în teritoriile alipite, dar speră că în curând se vor revizui aceste încetățeniri. Dsa afirmă că lupta dusă de o parte din presa minoritară contra introducerii limbii românești în școli, este o luptă nedreaptă și arată că ar pierde minoritarii dacă nu ar cunoaște limba statului, deci spuse dsa, dacă s'ar scoate limba din școli, singurii cari ar avea de pierdut, ar fi minoritarii. Arată apoi, cum ar trebui să se poarte minoritarii pentru binele și fericirea țării. Dsa terminându-și conferința anunță că la două categorii de minoritari, va forma subiectul unei alte conferințe a cărei dată se va arăta mai târziu.

Societatea muzicală „Doina” își continuă cu succes repetițiile în vederea concertului ce va da în Coțmani. Totodată se anunță că va face un turneu în întreaga Bucovina.

G. D. GREUL, licențiat în drept.

DIN ONEȘTI (JUD. BACĂU)

În ziua de 8 Noembrie 1923 stil nou „Sf. Dimitrie” s'a ținut în localitate obișnuitul târg anual. Lume foarte multă, cumpărători însă foarte puțini, ceea ce a adus oare care stagnare în vânzare.

Prețurile sunt în urcare. Datorită energiei desfășurate de actualul primar al Oneștilor, d-l avocat Căpăreanu Nechiforescu acest târg tinde a deveni unul dintre cele mai de seamă din cuprinsul României Mari.

După războiul cel mare, Oneștii merg cu pașii repezi spre înflorire. În curând va deveni unul dintre cele mai de seamă târg comercial.

Astăzi acest târg este înzestrat cu prăvălii foarte încărcate și la îndemâna sătenilor. P. M.

DIN GALAȚI

„Liga Culturală” secția Galați, pregătește o serie de serbări și sezoari în oraș și județ. Distinși conferențieri vor fi aduși, iar maestrul Antoniu pregătește cu puterea sa de muncă și cu firescul său entuziasm o frumoasă surpriză din care credem că cea dintâi care se va împărtași va fi „Liga Culturală” la serbările ei.

Lipsea Galațului, o librărie așa cum o are acum. În adevăr Sucursală „Socec & Comp” ce s'a deschis face cinste în această branșă orașului nostru. P. G. A.

DIN PETROȘANI (ARDEAL)

Din punct de vedere cultural, Petroșeni în toamna aceasta, a făcut o săritură vrednică de laudă.

Vizita canonică a I. P. S. Mitropolitului a Ardealului făcută în Septembrie, când sfîndînd frumoasa biserică română ortodoxă din Vulcan, sfîndînd peatra fundamentală a bisericii din Lupeni, vizitând comunele și coloniile miniere: Livezeni, Aninoasa, Petrița și Lonea, a îndreptat pașii multor creștini din Valea Jiului spre calea binei și a adevărului.

Intrecerea comunelor din Valea Jiului în ridicarea și înfrumusețarea bisericilor e dovadă că virtutea străbună iarăși învie.

În Petroeni, societatea minieră „Petroșani” a ridicat două clădiri foarte dragute pentru școlile de țesători. Vor lucra și vor învâța aici fetele muncitorilor. Multe fete până în anul acesta învățau cursul primar și 1—2 clase de liceu ca eleve particulare și apoi forțate de împrejurări picau din școlile învățării rămânând în suflatul lor cu rana nădejților spulberate.

Astăzi, fetele harnice au școlile de țesători, unde își vor putea asigura traiul. Tot cu însemnatul sprijin al societății miniere Petroșani, harnicul comitet al liceului a obținut deschiderea unei școlii secundare de gradul I, pentru fete, unde vor putea continua învățătura fetele dornice de învățătura.

Pentru educarea muncitorilor soc. „Petroșani” a ridicat un cămin cultural care ar face fala ori căru oraș mare din țară. Are terasă mare, sală de lectură, sală pentru producțiuni în lăuntru și pe din afară lucrat cu multă artă.

În toamna aceasta, s'a mai deschis în Petroșeni, în colonie, și mult așteptată grădina de copii tot într'un local pus la dispoziția comitetului de către societatea minieră. Este nădejde să se mai lucreze în chestia această însemnată, având Petroșenii nevoie și de patru grădini de copii.

Școlile primare române, în anul acesta sunt supra încărcate și reclamă sale de învătămant.

Toate sărbările naționale s'au serbat cu multă paradă.

Despărțământul astru sub conducerea harnicului președinte d. Iosif Iancu își începe iarăși seria de sezoari culturale.

Credem, că porniți odată la drum pe câmpul culturii naționale Petroșenii nu va încetini pașii. T.

M. S. Regele la Lugoj. În dimineața zilei de 14 Noembrie pr. pe personalul din Lugoj, așteptau cele mai de seamă persoane ale orașului, sosirea M. S. Regelui. La ora 9 sosește trenul regal, iar muzica companiei de onoare cântă Imnul regal. Di primar a rostit o cuvântare de bunăvoință, întimpinând pe rege cu tradiționala pâine și sare.

Dela gară, M. S. Regele, înconjurat de călăreții satelor, în frunte cu d. căpitan în rezervă Radulovic îmbrăcat bănațenește, a trecut prin centrul orașului, mergând spre biserică, unde era așteptat de P. S. La Episcopul Caransebeșului, Tr. Bădescu.

Aici s'a ținut o slujbă religioasă, cântând corul lui Vidu.

După o jumătate de ceas, M. S. Regele, a luat parte la slujba religioasă dela biserică gr. cat. unde lămurghia a fost oficiată de episcopul Lugojului M. Niculescu. La această biserică a cântat corul „Lyra” de sub conducerea dlui profesor Ioan Bacău.

La ora 10 M. S. Regele a vizitat orașul cum și mai multe așezăminte culturale și spitale.

La ora 11, la prefectura județului a avut loc un ospăț, la care a luat parte și M. S. Regele, cântând corul „Lyra”.

Suveranul la ora 3 după amiază a părăsit orașul Lugoj.

Una oaspe care ne face cinste, în România. Nu de mult, Bucureștii au avut ca oaspe pe generalul francez dl Pellé, organizatorul armatei cehoslovace în 1919, iar acumia înalt comisar al Franței în Balcani, M. S. Regele a primit în audiență pe acest destoinic și viteaz general.

Incorporarea contingentului 1924. Trecerea în completare a contingentului 1922 se crede că se va face pe ziua de 1 Februarie 1924, iar incorporarea contingentului 1924 se va face la 1 Martie 1924.

Serbarea dela Ateneul Târlărași. În prezența a câteva mii de oameni s'a ținut la Ateneul popular din Iași cea de a o sută sezoară.

D. prof. Ion Simionescu a ținut o frumoasă conferință arătând meritul neuitatului Domnitor D. Cantemir.

D. Const. Irim, directorul ateneului, a vorbit despre activitatea acestei instituții, aducând mulțămiri tuturor cari au contribuit la progresul ateneului din Iași.

Societatea de Cultură „Stroe S. Belosecu”, a elevilor liceului „Codreanu” din Bărlad reînnoșându-și activitatea, ajunsă la al 27-lea an, a organizat o serie de sezoari publice, cari se vor ține în Aula Liceului, cu scopul de a strînge cât mai mult, leagăturile dintre școlarii și societate și de a-și aduce prinosul de muncă pe tărâmul cultural. În ziua de Duminecă 18 Noembrie cr. s'a început și anul acesta sezoariile, de data aceasta ținută în amintirea voevodului Dimitrie Cantemir.

Congresul institutorilor. Societatea Instituturilor și institutoarelor din România, face cunoscut tuturor colegilor din țară, că congresul în chestiunea materială va avea loc în curând.

Improprietățile în Bihor. În jurul improprietăților din județul Bihor, se arată nemulțumiri din partea sătenilor. La plângerile țăranilor, dl subprefect Tempelcan, a intervenit la ministru pentru revizuirea expropriierilor, unde se crede că s'a făcut nedreptăți.

Deschiderea scrisorilor din America. Foarte multe scrisori dela românii din America, vin în Ardeal, la rudefe de acasă. În aceste scrisori de cele mai multe ori se află dolari. Funcționarii dela poșta, știind aceasta, deschidau scrisorile și furau din ele hârtiile de dolari iar epistolele le nimiceau.

Acum s'au luat toate măsurile ca să înceteze acest jaf.

La Sibiu, zilele trecute, Curtea de Apel, a judecat pe trei funcționari dela poșta de acolo, pentru că a furat dolarii din scrisori, și pe unul Heidenwolf, la condamnat la 2 ani închisoare, iar pe Baco și Tefner, la câte opt luni închisoare.

Pentru românii din Jugoslavia. Pentru studierea (ceretarea) chestiunilor școlare și bisericești ale românilor din Jugoslavia, s'a format de către ministerul cultelor (bisericii) o comisie formată din d. d. P. Gărboviciu, fostan Ioan, dr. Cornel Coman, dr. Gh. Popovici, protopopul Lugojului; Petre Ionescu și Simionescu, director la ministerul afacerilor străine.

Comisiunea română va intra în studiere cu comisiunea jugoslavă, în cursul acestei luni.

Consfătuirea se va ține în Timișoara.

Curs de limba română pentru ziaristii maghiari. Ziaristii maghiari din Cluj au început să învețe românește.

Ei au simțit în sfârșit nevoia de a-și însuși limba țării în care trăiesc și iau zilnic o oră de limba română, curs predat de d. maior Lazăr.

Numărul lor este de peste 40.

Dela direcția căilor ferate. În cursul unei trecute, s'au încercat în întreaga țară 134.597 vagoane cu diferite mărfuri.

În Septembrie s'au încercat la 120 mii de vagoane.

Știri de pretutindeni

Cititorii noștri își dau seamă că din zi în zi aducem noi îmbunătățiri la această foaie, în vremea când tiparul cât și hârtia costă prea mult. Din toate unghiurile țării ne sosesc scrisori de încurajare, iar oamenii de știință și publiciști cei mai de seamă îndesesc rândurile împrejurul „Culturii Poporului”, care urmărește luminarea și înfrățirea tuturor claselor sociale. Crezul nostru este: munca pozitivă, cinstea, îndrumarea băștinașilor la industrie și comerț, și prin ridicarea celor mulți, prin o educație sănătoasă, prin formarea de caractere, prin cetățeni conștienți, la înflorirea României, numai prin cultură și hârnicie. Sus, mai cu seamă sus, la clasa conducătoare: muncă atât cât este și în masele largi ale poporului. Nu vrajă, nici politică rău înțeleasă de ambiții personale, ci unirea suflatească a tuturor românilor. Pentru înfăptuirea aceasta ne trebuie mai întâi o presă cinstită românească. O aveți: „Cultura Poporului”. Faceți ca această foaie să fie cât mai mult sprijinită, să o citească tot știutorul de carte; slova ei să fie dusă în cel mai mic cătun, înțeleasă atât la cornele plugului cât și în casa săracă a lucrătorului ce-și câștigă pâinea cu trudă în fața necovalei, în atelier sau în fabrică. Drepturile sociale și o viață umanitară, se câștigă numai prin carte și iubire de țară.

Pomenirea lui Mihai Viteazul. Ca și în anii trecuți, comitetul central al Ligii Culturale a pomenit, în ziua de Sfinții Arhangeli Mihail și Gavril la ora 11 dim. în biserică Mihai-Vodă din București, printr'un parastas, pe marele Voevod Mihai-Viteazul.

Au luat parte la această pomenire delegații ai tuturor școlaelor din București ai regimentului Mihai-Viteazul, ai autorităților, precum și membrii Ligii Culturale.

Școli noi în județul Bacău. Cu două săptămâni în urmă în orașul Bacău s'a pus piatra de temelie a unui nou local de școală normală de băieți, fiind de față și dl Anghelescu, ministrul școlaelor. După oficierea slujbei religioase, dl ministru a ținut o cuvântare, arătând că în toată țara se ridică școli. În 1919 s'au clădit 35 școli normale iar anul acesta 42 de școli normale. S'a făgăduit că la primăvară se va ridica în Bacău, un liceu de fete, pentru care va da trei milioane.

Către sprijinitorii noștri. Preții, învățătorii și săteni cărora, vă rugăm să răspândiți această foaie cât mai mult. Mijlocul ar fi acesta: trimiteți pe prieteni să o citească. Să ne trimiteți liste cu numele acelor gospodari cari credeți că ar fi abona la foaie. Cineva din sat, iubitor de carte, să ne ceară un număr de foi, ca să le împartă pe bani, la țărani. Dacă în sat s'ar găsi o prăvălie unde să se vândă foaia ar fi și mai bine.

O foaie costă 3 lei, iar pentru strădanie dăm 60 bani, adică să primim numai 2 lei și 40 bani.

Cu futilitatea de împărtășire a „Culturii Poporului”, vom fi în stare să aducem cât mai multe îmbunătățiri la ea.

Ocolirea lumii în aeroplan. Vestii din America spun că generalul Patrie pune la cale o călătorie în jurul lumii cu mai multe aeroplane americane. Aeroplanelor vor porni de pe tărâmul de răsărit al Americii spre tărâmul de apus, trecând peste Alaska, India, Persia, S. Scandinavia, Groenlanda și de aici îndărăt la America. Aeroplanelor care se va face această călătorie pot face un sbor, fără poposiri, un drum de două mii mile.

Se primesc copii orbi. În Institutul de orbi al statului din Săncraiu, poșta Aiud, jud. Alba de Joz (Ardeal) se primesc copii orbi, de ambele sexe, în etate de 8—10 ani. Informațiuni asupra formalităților de primire se dau de către direcțiunea Institutului.

Bandii atacă com. Ac-Bunar. O bandă numeroasă bine înarmată a atacat satul Cocina din com. Ac-Bunar, jud. Constanța. Ei au atacat mai întâiu locuința șefului de post Ciobanu D-tru în contra căruia aveau ură. Aci negăsind pe nimeni de cât pe soția sa, au bătut-o tare jefindu-o și de o însemnată sumă de bani.

Apoi s'au îndreptat spre casa locuitorului Delin C., pe care l-au jefuit de suma de 12.000 lei, 30.000 leva și o puțină de brânză.

În timp ce se retrăgeau, au înțalnit pe locuitorul Stanciu Petronof, jefindu-l și pe acesta de o însemnată sumă de bani, și luându-i și îmbrăcămintea de pe el.

Șchimb de prizonieri. Între țara noastră și Ungaria, s'a început schimb de prizonieri. Așa dintre 32 prizonieri unguri ce se aflau în Oradea-Mare numai 22 au fost predați Ungariei de oarece 9 din ei au optat pentru cetățenia română iar unul se află în spital.

Prezarea prizonierilor poliției s'a făcut în punctul de frontieră Episcopie Bihorului.

La prezarea prizonierilor au fost de față din partea României d. d. colonel Protopopescu, consul Burileanu și prim-procurerul Sovrea iar din partea Ungariei consilierul ministerial Kristoff și secretarul ministerului martos.

Ungaria a predat României 56 de prizonieri.

CĂTRE OAMENII DE BINE. Rugăm pe preții din sate, cum și pe învățătorii sau alți călărași, să ne trimiteți din satele lor chipuri (fotografii) a celui mai bun gospodar, care a făcut fapte bune, se pentru biserică, se pentru școală sau alt-ceva, chipul aceluia gospodar care e harnic, are gospodăria cea mai frumoasă, și se bucură de toată cinstea. Chipul gospodarului îl vom tipări în foaie, ca să vadă mii de oameni de cititori, pe oamenii cei de suflet, de inimă bună și de cinste. La fiecare chip (fotografie) se va adăuga numele și prenumele țărânului, vârsta, din ce sat este și pe scurt ce a făcut el în viață.

O nouă biserică. Episcopia din Constanța a aprobat comitetul pentru construirea unei biserici cu hramul Sf. Gheorghe în orașul Călărași.

O școală nouă. În comuna Hilișeu județul Dorohoi-nașid Ungureanu, proprietarii moșiei, oameni de bine și dragoste pentru săteni, au ridicat un local de școală primară. Proprietarii au dăruit suma de 300 mii de lei și local.

Școlăa a început să funcționeze odată cu începerea acestui an școlar și poartă numele vrednicilor donatorilor.

Clădirea este foarte mare compusă din patru odăi, cancelarie și locuința dirigintului.

Prieteni noștri. În toate orașele și târgușoarele din România, vrem să avem prieteni. Acești prieteni noștri grași în jurul mișcării noastre culturale, vor trebui să ne scrie în foaie: faptele bune, mișcările culturale, artistice, economice și industriale din localitatea în care trăiesc. Știri de așa fel în cât să intereseze intelectualiți orășelor, muncitorii de prin ateliere și fabrici și pe lumea dela sate.

Prieteni noștri. În toate orașele și târgușoarele din România, vrem să avem prieteni. Acești prieteni noștri grași în jurul mișcării noastre culturale, vor trebui să ne scrie în foaie: faptele bune, mișcările culturale, artistice, economice și industriale din localitatea în care trăiesc. Știri de așa fel în cât să intereseze intelectualiți orășelor, muncitorii de prin ateliere și fabrici și pe lumea dela sate.

Prieteni noștri. În toate orașele și târgușoarele din România, vrem să avem prieteni. Acești prieteni noștri grași în jurul mișcării noastre culturale, vor trebui să ne scrie în foaie: faptele bune, mișcările culturale, artistice, economice și industriale din localitatea în care trăiesc. Știri de așa fel în cât să intereseze intelectualiți orășelor, muncitorii de prin ateliere și fabrici și pe lumea dela sate.

Prieteni noștri. În toate orașele și târgușoarele din România, vrem să avem prieteni. Acești prieteni noștri grași în jurul mișcării noastre culturale, vor trebui să ne scrie în foaie: faptele bune, mișcările culturale, artistice, economice și industriale din localitatea în care trăiesc. Știri de așa fel în cât să intereseze intelectualiți orășelor, muncitorii de prin ateliere și fabrici și pe lumea dela sate.

Archiepiscopul cade într'un puț și moare. Archiepiscopul de Recanat și Loreta, Andreoli, din Roma vrând să-și dea singur seamă de niște lucrări pe cari le făceau zidarii în curtea palatului său, s'a suit pe o scândură deasupra fântănei, cu toate că lucrătorii îl avertizaseră de pericol.

Scândura s'a rupt deodată și prelatul, căzând dela o înălțime de 12 metri, a rămas mort pe loc.

Glozenia din gara Ungheni. Cu două săptămâni în urmă trenul de persoane Chișinău-Iași, s'a ciocnit noaptea în gara Ungheni cu o mașină de manevră.

Locomotiva, un vagon poștal și un alt vagon au fost sfărâmate. Conducătorul poștal și comerșantul Leiba din Chișinău, au fost grav răniți. Alte opt persoane sunt rănite mai ușor.

Starea câmpului. În Basarabia semănăturile de toamnă, cari s'au făcut în belșug merg bine. În Ardeal de asemenea s'a semănat destul, însă, semănăturile au nevoie de ploae.

În Transilvania pericolul șoarecilor e din ce în ce mai mare, de oarece din lipsă de ploae se înmulțesc rozătoarele din zi în zi.

Măsuri bune. Dl prefect V. Hodor al jud. Bihor, făcând inspecție în câteva plase din județ și găsind patru funcționari în neregulă, le-a aplicat amenzi. Tot odată aflăm și de ordinul dlui prefect că la prețuri și notariete să înceteze odată de a se mai lucra în unghurești, în caz contrar va aplica pedepse aspre. (Câte ordine vor mai aștepta oare funcționarii unguri?)

Ziar nou. La New-York, în America, a început să apară un nou ziar românesc, anume: „Curierul american”. Dorim aceste publicaiți spor la muncă și viață lungă.

Noni târguri de animale. S'a aprobat redeschiderea târgurilor săptămânale din Clisăuții și Mălinții jud. Hotin.

De asemenea s'a aprobat deschiderea unui târg de vite săptămânal în com. Ilva Mică (jud. Bistrița-Năsăud) în ziua de Mercuri și 4 târguri anuale cari se vor ține la 2—4 Ianuarie, 10—12 Aprilie, 25—26 Iunie și 15—17 Octombrie.

În zilele de duminecă în nici un caz nu se vor ține.

Târgul de vite săptămânal din com. Vama (jud. C-Lung Băvoivna) va fi închis până când va fi adus în condițiile regulamentului târgurilor de vite.

În orașul Gheorgheni (jud. Cluj) s'a aprobat deschiderea unui târg de vite săptămânal, care se va ține în fiecare Marți.

Târgul de vite din com. Căvarna (Călărași) a fost închis neorespundând legilor și regulamentelor.

Un târg săptămânal de vite și produse alimentare se va ține la Măcin, Sămbăta.

În comuna Lavrin din jud. Timiș Torontal se va ține 4 târguri anuale de vite și mărfuri. Aceste 4 târguri nu se vor putea deschide până ce medicul veterinar nu va constata că s'au îndeplinit dispozițiile regulamentului târgurilor de animale. Ele se vor ține în Sămbetele anterioare zilelor de 26 Martie, 29 Iunie, 8 Septembrie și 11 Noembrie.

Acei care ne scriu. „Cultura Poporului” din zi în zi își afirmă un loc de cinste în ziaristica românească. Cei mai de seamă scriitorii ai țării se grupează în jurul ei. De data aceasta aducem vestea plăcută, că d-l A. Davilla, fostul director general al teatrelor, om de literă și distinct autor dramatic, va colabora la foaie.

Sfințirea unei biserici. În orașelul Herța, din jud. Dorohoi, s'a ridicat din îndemnul unui mănașchiu de oameni de bine, o biserică frumoasă care va fi locaș de rugăciune pentru locuitorii satului Movița din apropiere, precum și de capela pentru cimitirul orașului.

Duminecă 11 Noembrie crt. a avut loc sfințirea acestei biserici de către vicarul Mitropoliei țesene, arhiepiscop Cosma Petrovici zis Botoșeneanu, împreună cu d. canonicul Chezarie dela biserică Sf. Spiridon din Iași și alți preții din Dorohoi.

După liturgiile s'a dat o masă oaspeților de către primăria orașelului Herța, la care a vorbit vicarul mitropoliei.

Arderea unei mănăstiri. La mănăstirea Barbu din județul Bacău a izbucnit un puternic foc care a mistuit în flăcări 14 chilii, eloponții istorici, mai multe hambare, vite și întreg avutul aflat în chiliile maoicilor.

Biserica a fost scăpată de foc, ca prin minune. Măieile îngroșate s'au retras în biserică unde au făcut rugăciuni timp de aproape o zi și o noapte.

Focul a luat naștere din nebagărea de seamă a unei maici, care deși avea hornul dela cuptor necurățat a făcut foc puternic pentru coptul pâinii.

Fapte bune în Măcin. În orașelul Măcin din Dobrogea, s'a ridicat o școală nouă cu cheltuiala locuitorilor și în cea mai mare parte ea a d.ilor avocat Gabrov, Cristache Găndac, primar și alții.

O RECLAMA folositoare se face în „CULTURA POPORULUI” ... care se tipărește în 56 mii de exemplare. ...

BANCA CENTRALĂ

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT S.A. CLUJ

Capital 50.000.000 lei. * Rezerve 18.000.000 lei. * Depuneri de libel 125.000.000 lei în 3 ani.

Primește și fructifică totdeauna mai favorabil depuneri pe libel și în cont curent, plăind d. rea către stat din al său. Depunerile la vedere le fructifică cu 5% neto. Depunerile la termen fix de 1/2 an cu 6%—7% neto. Depunerile pe timp mai îndelungat și în sume mari, apol fonduri comunale, bisericești, școlare, etc. fructifică în condiții speciale. Adresați-vă la Banca Centrală, Secția Americană, în Cluj și în filialele sale cu: dolari, ceuri, drafturi și cu asigurate americane.

Servicii prompt și culant. * Corespondență în toate limbile. * Cumpărați acții dela Banca Centrală

Filiale în: Alba-Iulia, Arad, Bistrița, Hațeg, Oradea-Mare, Sibiu, Turda. --- Reprezentanți stabili în toate orașele din țară și străinătate

Recomandăm călduros Onor. Public NOUL ATELIER DE CROITORIE unde se lucrează cele mai moderne haine pentru DAME și COPIL. COSTUME, PALĂRII de DAME, GRIVATURI, LINGERIE și AJURĂRI cu prețuri foarte moderate

„VICTORIA“

A TELIER DE CROITORIE

CLUJ, STRADA REGINA MARIA Nr. 9.

TOȚI BUNII ROMĂNI SUNT RUGAȚI A DA TOT CONCURSUL

BENZINĂ

UȘOARĂ

7.50

LEI

La „AUTO-MECANICĂ“
CALEA DOROBANȚILOR Nr. 18
CLUJ.

DACIA-ROMANIA

Societate generală de asigurare

Sediul central: București, strada Wilson 3.

Fondată în anul 1879	Capital de acțiuni, deplin vărsat	Lei 24.000.000	Fondată în anul 1879
	Rezerve și diverse garanții, peste	Lei 100.000.000	
	Dauae plătite în 1921	Lei 57.571.559	
	Dauae plătite dela întemeierea Societății	Lei 368.886.642	

Oficiul regional pentru Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș se află în CLUJ, Calea Victoriei No. 27, Telefon 527, în palatul propriu.

Reprezentanța Generală pentru BANAT se află în TIMIȘOARA. Splaiul stâng al Begheului I, casa proprie.

Agencii generale: ARAD, Bulevardul Regele Ferdinand No. 1. BRAȘOV, SIBIU, ORADEA-MARE, TÂRGUL MURĂȘ și SATMAR la Banca Românească. Agencii principale și speciale: Aiud, Alba-Iulia, Bistrița, Blaj, Caransebeș, Dicioșanmărtin, Deva, Hucșoara, Lugoj, Orșova Oravița, Sebeșul-Ńăsse, Sighetul-Marmarăș etc etc.

Societatea DACIA-ROMANIA prin toate agenturile sale primește asigurări în toate ramurile ca: Viață, Incendiu, Grindină, Accidente, Furt prin spargere și Transporturi, oferind cele mai reale avantajii prin garanțiile de soliditate ce prezintă și prin grija ce poartă de interesele asiguraților, din toate punctele de vedere.

Sticle și oglinzi pentru mobila, șlefuite în stil baroc, în forma de stea și flori, precum și după deseneuri se prețafese artistic la fabrica și șlefuităria de sticle și oglinzi

HUNVALD

CLUJ, Str. Vlașuți 3. Telef. 147.
RESNĂLȚIUM OGLINZI STRIGATE

Lloyd Express 1570. 10-87-28

TRISKA I.

CLUJ, STRADA ȘAGUNA Nr. 14

Cel mai vechi depozit de piane al României Mari

TELEFON 419 TELEFON

Fondat 1870 Fondat 1870

Reprezintă cele mai renumite fabrici: Förster, Sünzi, Virth

Se poate comanda: Bösendorfer, Ibach, Steinweg, etc., etc.

Se află în depozit: Piane și Pianine

Intreprinde: Renoveri speciale, acordări, transportări, împachetări și predări pe căile ferate.

Se poate privi nenumărate sorisori de recunoștere. — Acordatorul Conservatorului, Operei Române, Institutului „Marianum” precum și tiferantul tuturor Instituțiilor de Stat.

„IRIS“

Societate Anonimă română pentru Industria Ceramică.

Capital social: Lei 12.000.000.— deplin vărsat.

Societatea „IRIS” este prima și singura fabrică din întreaga Românie, care produce articole de porțelan, cari până acuma se importau din străinătate. Produce cărămizi refractoare și cup-toare de caiale diferite calități egale cu cele din străinătate.

Biroul Central: Cluj, Cal. Regele Ferdinand No. 39.
TELEFON No. 6—39.

BANCA ARDELEANĂ ȘI CASA DE ECONOMII S.A.

FONDATA IN ANUL 1894.

CLUJ, PIATA UNIRII 32.

SUCURSALE IN T. MURĂȘ, UIOARA, REGHINUL-SĂSEȘ ȘI TURDA. INSTITUȚII AFILIIATE: „BANCA DE CREDIT S.A.” DEJ; „BANCA ȘI CASA DE ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII” ÎN GHEORGHENI

Safe-depozitele le ține la dispoziția on. clientele, pe lângă învoziuni cel mai mic, etc. Intreprinderi industriale a partindtoare aferei de interes a băncii. Intreprinderea p. îngrijirea de porci și industria de carne” s. a. Gheria; „S. A. p. Morăvii, Industria Lemnului și Mărfuri” Tg. Murăș; „Agricultura Ardeleană” s. a. Cluj; „Societatea Anon. de cldăviri” Cluj, etc.

Capital social 40 milioane lei deplin vărsat. Rezerve 8 milioane lei

CASA SCHENKER & Co

TRANSPORTURI INTERNAȚIONALE

CLUJ
PIATA UNIRII 26.

FILIALE: BUCUREȘTI, BUDAPESTA, WIENA, BRAȘOV, ARAD, ORADEA-MARE, TÂRGU-MUREȘ, PASSAU, BERLIN + + +

Cu deplină garanție ca înainte de războiu — cele mai bune

CURELE DE TRANSMISIUNE

de următoarele specialități: Curele de piele pentru dinamuri, Comprese și tot felul de piei pentru întrebuințare tehnică — liferază

FRĂȚII RENNER & COMP.

SOCIETATE ANONIMĂ
C L U J.

18—21

Specialitățile fabricii de bere CZELL din Cluj

„Hercules”

nutritoare, specialitatea brună din malt dublu — și

„Monostor”

Bere deschisă — mult apreciate.

din cauza calităților lor neîntrecute s'an dovedit ca marca cea mai superioară. Se capătă pretutindeni.

Este stinut de toți că LIQUERURILE SZILÁGYI sunt cele mai bune!

Fabricile Eleonora Szilágyi
Societate pe acții.
Furnisoare ale Curții Regale Române.
Cluj, Calea Regele Ferdinand 107
TELEFON 239

Cele mai bune mașini de scris să capătă la

MIHAI KÖRMENDY

specialist în reparații
CLUJ, Strada Regina Maria 25, Telefon 9-81
Lloyd 1658.

BAIA DIANA

Camere cu abur și vanne, precum și tratament hidroterapeutic, băi igienice cu sulfuri, cu sare sau cu extras de bruci

CONTROL MEDICAL

Lloyd 1653

TRAIAN G. STOENESCU

București, Calea Șerban-Vodă 43.

DEPOZIT DE FABRICĂ ASTĂZI ȘTIE DEJA PREȚURI DE FABRICĂ

CLUJUL ÎNTREG

UNDE POATE PROCURA CU PREȚURILE CELE MAI EFTEINE TREBUIŢELE SALE IN HAINE PENTRU ORI CE SEZON
RAGLANE ȘI ROCURI DE IARNĂ. LA SUCCESORII
CAROL SCHERER ȘI FII

GROMEN ȘI HERBERT

DEPOZITUL FABRICII DE POSTAV DIN SIBIU. — CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND NO. 13

LOUIS DĒRI

BLĂNAR

Cluj, Str. Memorandului Nr. 8.
Telefon 12—13
Lloyd 1660.

Izvorul cel mai efțin de cumpărare

REGELE PALĂRIILOR

CLUJ, PIATA UNIRII
Lloyd 1658.

MAGAZIN DE MODE

„B-A-R-Z-A“

A. GUTTFRIED
CLUJ, Calea Reg. Ferdinand 11
Lloyd 1657.

FERARIA

Societate anonimă
Cluj, Calea Victoriei No. 29.
00000 Telefon 4-40, 3-47. 00000
Adresa telegrafică: „Feraria” Cluj
00000 Liferază: 00000

Sărmă laminată, sărmă, cuie, fier de beton, etc.

Toată lumea preferă să bea la ori ce ocaziune

LIQUERUL BÖG-S-Z-A

pentru că este cel mai bun, mai plăcut și neîntrecut!

CASA DE PĂSTRARE ȘI CREDIT S. A. PE ACȚIUNI CLUJ.

PIATA UNIREI

Magazinele de marfă ale casei de păstrare și de credit S.A. pe acțiuni din Cluj se află lângă gară. — Se primește depuneri, se escontează polițe, se execută plăți în ori ce localitate, și se execută în mod avantajos ori ce afaceri de bancă. Oferă casete speciale clientilor (safe) Bancă cu dreptul de a opera și cu devize.

CAPITAL: 16.000.000 LEI
REZERVE: 15.000.000 LEI

FILIALE: DEJ, DICIOȘANMARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

INSTITUTE AFILIIATE:
S.A. Casa de păstrare a județului Turda Arieș din Turda, S. A. Casa de păstrare a județului Odorhei în Odorheiu-Secetesc, S. A. Casa de păstrare și Banca Economică din Județul Alba Inferioară din Aiud.

Fabrica de bere din Turda S. A.

KORONA

FABRICA: TURDA, TELEFON NO. 5

GLORIA

CEA MAI GUSTUOASĂ BERE DESCHISĂ DE CALITATE RECUNOSCUTĂ CA BUNĂ BERE DIN MALT DUBLU...
TELEFON No. 394 DEPOZIT PRINCIPAL: CLUJ, CALEA DOROBANȚILOR 11 TELEFON No. 394